

AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE

2021

**AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK
PÉNZÜGYI HELYZETE
2021**

Agrárközgazdasági Intézet
Budapest, 2022

Szerkesztette: Vörös-Illés Ivett

Szerzők: Rózsa Andrea
Vörös-Illés Ivett

Opponensek: Bereczki-Lukács Edit
Kovács Csaba József

Felelős kiadó: Dr. Goda Pál

Kiadó: AKI Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
Fax: (+36 1) 217-8111
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

ISSN 2786-1201 (Online)
DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2204>
© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább!** 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.
A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	5
Háttér	5
Módszer	5
Eredmények	6
Summary	10
Introduction	10
Methodology	10
Results	11
A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek	14
A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	14
A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	15
A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	19
A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai	22
A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői	25
Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő szervezetek	28
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	28
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	30
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	31
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai	33
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma és méretkategória szerint	36
Mellékletek	42
Hivatkozások jegyzéke	57

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

Az elemzés célja az élelmiszer-termelésben, azaz a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászati ágazatokban (a továbbiakban: mezőgazdasági vállalkozások), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatokban működő gazdálkodó szervezetek (a továbbiakban: élelmiszer-feldolgozó vállalkozások) 2021. évi vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetének bemutatása a 2020. évi eredményekhez viszonyítva. A vizsgálat fókuszában a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások 2020. és 2021. évi adatainak összevetése áll, azonban, ha a folyamatok bemutatása igényelte, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők.

A kiadvány első része szöveges elemzés, amely a mezőgazdaság, azt követően pedig az élelmiszer-feldolgozás eredményalakulására vonatkozó adatokat, bevételeit és kiadásait, továbbá eszköz- és forrásállományát értékeli. Az ágazati szintű összehasonlítás mellett a főbb mutatókat méret, létszám és egyéb kategóriák szerinti bontásban is szerepeltettük. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló módszertani megjegyzéseket és adatokat tartalmazzák részletesen.

Módszer

Az elemzés a NAV társasági adóbevallások adatbázisa alapján készült, amely a kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adatait tartalmazza. A vizsgálat tárgyát képező mezőgazdaságon és élelmiszer-feldolgozáson kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó adatok a NAV-gyorsjelentésből származnak. Az értékelés alapvetően a mérleg- és eredménykimutatásra, valamint azok alapján számított pénzügyi viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel. A módszertan részletes leírását az [1. számú melléklet](#) tartalmazza.

Eredmények

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye 2021-ben 51,4 milliárd forinttal 233,9 milliárd forintra bővült, ami a korábbi évekhez képest is kiemelkedőnek számított. Az eredmény növekedése azért is figyelemre méltó, mert a vállalkozások száma tovább csökkent, mindössze 8837 gazdaság folytatta tevékenységét az ágazatban a 2021. évben. A jövedelemben tapasztalt markáns bővülés azonban nem minden mezőgazdasági szakágazatban volt megfigyelhető. A növekedés mozgatórugójának a növénytermesztés, azon belül is a gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése szakágazat bizonyult, amely az adózás előtti eredmény növekedéséhez 53,7 milliárd forinttal járult hozzá, miközben a sertésstenyésztésé csaknem 20 milliárd forinttal mérséklődött. A jövedelem alakulását 2021-ben elsősorban az árak emelkedése mozgatta.

Az adózás előtti eredmény bővülése legnagyobb mértékben az üzemi tevékenység eredményének tulajdonítható, amely 47,4 milliárd forinttal 231,7 milliárd forintra nőtt, ugyanakkor hozzájárult az is, hogy a vállalkozások pénzügyi műveleteiket a korábbi évtől eltérően nyereséggel zárták.

Az adózás előtti eredmény számottevő növekedése következtében javult az ágazat jövedelmezősége a 2020. évhez képest: az árbevétel-arányos adózott eredmény 1,2, a sajáttőke-arányos pedig 1,3 százalékponttal emelkedett, előbbi 9,6, utóbbi 8,9 százalékra, emellett az eszközarányos adózott eredmény is nőtt, 0,8 százalékponttal 5,6 százalékra. Az árbevétel-arányos jövedelmezőség a csaknem 10 százalékos értékével az egyéb gazdasági tevékenységet végző vállalkozásokhoz képest (is) kiemelkedő volt.

Az üzemi eredmény jelentős gyarapodása az üzemi tevékenységből származó bevételek ráfordításokét meghaladó mértékű és ütemű bővülésének tulajdonítható. A termeléshez felhasznált ráfordítások 9,7 százalékkal, vagyis 228,2 milliárd forinttal múlták felül a megelőző évit, miközben a bevételek 10,9 százalékkal, összesen 275,7 milliárd forinttal bővültek. A bevételnövekedés csaknem 90 százalékát az értékesítés nettó árbevétele adta, amely 241,8 milliárd forinttal 2323,4 milliárd forintra nőtt egy év alatt. Az értékesítésből származó nettó árbevétel növekedéséhez legnagyobb mértékben a belföldi értékesítés járult hozzá, ugyanakkor az exportértékesítésből származó árbevétel esetében nagyobb ütemű növekedés volt megfigyelhető. Az üzemi bevételek közül mindössze az egyéb bevételek állománya mérséklődött, 14,8 milliárd forinttal 344,3 milliárd forintra, miközben az aktivált saját teljesítmények értéke 48,7 milliárd forinttal 139,2 milliárd forintra nőtt. A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveleteiből 1,0 milliárd forinttal kevesebb bevétel származott 2021-ben, mint egy évvel korábban, ezáltal az ágazat összes bevétele 274,7 milliárd forinttal 2835,7 milliárd forintra nőtt.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 2378,5 milliárd forintról 2601,8 milliárd forintra emelkedett (+223,3 milliárd forint az előző évhez képest), ami főként az anyagjellegű ráfordításoknak tulajdonítható, melyek értéke 224,1 milliárd forinttal 1995,0 milliárd forintra nőtt. A szóban forgó ráfordításelem növekedésének több mint felét az anyagköltség adta, ami elsősorban az inputanyagárak markáns emelkedésének következménye. Az üzemi ráfordítások közül a személyi jellegű ráfordítások növekedése érdemel még kiemelést, amely 5,1 százalékkal 279,9 milliárd forintra bővült a vizsgált időszakban. A személyi jellegű ráfordításelemek közül a bérköltség nőtt leginkább, 9,3 milliárd forinttal 224,4 milliárd forintra, miközben a bérjárulékok kismértékben csökkentek, 0,6 milliárd forinttal 31,2 milliárd forintra mérséklődtek. Az értékcsökkenési leírás 3,2 százalékkal 179,6 milliárd forintra emelkedett, miközben az egyéb ráfordítások értéke 11,2 százalékkal, 120,7 milliárd forintra csökkent. A pénzügyi műveletek ráfordítása kedvezően alakult, 4,9 milliárd forinttal volt kevesebb a megelőző évinél.

A mezőgazdasági társas vállalkozások darabszámának csökkenése ellenére eszközállományuk 389,0 milliárd forinttal 3964,0 milliárd forintra emelkedett 2021-ben. A bővüléshez a befektetett eszközök 57,4 százalékkal (+223,3 milliárd forint), a forgóeszközök 41,2 százalékkal (+160,4 milliárd forint), az aktív időbeli elhatárolások pedig 1,4 százalékkal (+5,3 milliárd forint) járultak hozzá. A befektetett eszközök gyarapodása javarészt a tárgyi eszközök állomány-növekedésének tulajdonítható, amelyben három szakágazat játszotta a fő szerepet. A forgóeszközök növekedéséhez a készletek mintegy 60 százalékkal járultak hozzá, 40 százalékát pedig a vevőkövetelések adták. Az értékpapírok állománya 1,8 milliárd forinttal bővült, ugyanakkor a pénzeszközök állománya hasonló értékben csökkent.

Az eszközállomány forrásainak növekedése 55,0 százalékban a saját tőke (+213,9 milliárd forint), 42,0 százalékban pedig a kötelezettségállomány (+164,4 milliárd forint) bővüléséből származott, miközben a növekmény kevesebb mint 3 százalékát a passzív időbeli elhatárolások (+10,8 milliárd forint) tették ki. A saját tőke elemei közül az egyéb tartalékok (+100,7 milliárd forint) és az adózott eredmény (+49,1 milliárd forint) gyarapodása volt kiemelkedő, ugyanakkor az eredménytartalék és a tőketartalék állománya is bővült, előbbi 30,4, utóbbi 26,5 milliárd forinttal. A kötelezettségelemek közül a hosszú lejáratú kötelezettségek növekedése volt kiemelkedő, +102,7 milliárd forint, ezáltal a mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli kötelezettségei 550,6 milliárd forintra nőttek 2021-ben. A növekmény csaknem fele pénzügyi intézménytől kapott hosszú lejáratú hitelállomány bővüléséből származott (+47,0 milliárd forint).

A kötelezettségek eszközállományt meghaladó arányú növekedésének eredményeképpen a tőkeáttételi mutatók kedvezőtlenül alakultak. A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottságának foka 0,7 százalékponttal, annak mértéke pedig 1,9 százalékponttal nőtt, azonban a mutatók értéke (35,6 és 56,8 százalék) még így is alacsonynak számított.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások száma a mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetekhez hasonlóan tovább csökkent. A tárgyévben 5,4 százalékkal kevesebb, 4032 vállalkozás működött az ágazatban a 2020. évi 4261 társasághoz képest. Az üzemszám csökkenése ellenére az ágazat üzemi eredménye, adózás előtti eredménye és adózott eredménye is kiemelkedő mértékben nőtt. Az üzemi eredmény 16,3 százalékkal, 36,4 milliárd forinttal bővült, és 259,6 milliárd forintos szintet ért el. Az adózás előtti eredmény 21,2 százalékkal, 41,2 milliárd forinttal növekedett, és 235,4 milliárd forintot tett ki. Hasonlóképpen, az adózott eredmény 21,8 százalékkal, 39,7 milliárd forinttal bővült, így 222,1 milliárd forintot ért el 2021-ben. Mindhárom eredménykategória esetében a tárgyévi növekedési ráta jelentősen meghaladta a 2017–2021-es időszakos éves átlagot.

A 2021-es év kiemelkedő eredményességét az összes bevételnek az összes ráfordítást meghaladó ütemű növekedése okozta. Előbbi 12,4 százalékkal, 586,9 milliárd forinttal nőtt, utóbbi ennél kisebb mértékben 12,0 százalékkal, 545,7 milliárd forinttal emelkedett.

Az összes bevétel (5333,3 milliárd forint) legnagyobb része, 93,2 százaléka 2021-ben is az értékesítés nettó árbevételéből származott, amely 13,8 százalékkal és 604,5 milliárd forinttal emelkedett. A növekedés nagyobb mértékben származott a belföldi (345,2 milliárd forintos) és kisebb mértékben az exportértékesítés (259,3 milliárd forintos) emelkedéséből. A növekedés fő meghatározó tényezője 2021-ben a volumen és az árak együttes emelkedése volt (a belföldi értékesítési árak átlagosan 6,3 százalékkal, míg az export árak 8,4 százalékkal növekedtek a volumen 8,9 százalékos bővülése mellett az élelmiszer-feldolgozó ágazatban).

Az árbevétel meghatározó részét továbbra is a nagyvállalatok (63,0 százalék) és a közép-vállalkozások realizálták (27,0 százalék), együttesen az árbevétel 90,0 százalékát biztosították. Ugyanezen két vállalati kör az élelmiszer-feldolgozó ágazat adózás előtti eredményének

88,7 százalékát érte el. A gazdálkodási forma alapján a legnagyobb jelentősége a korlátozott felelősségű társaságoknak és a részvénytársaságoknak volt, együttesen mind az árbevételnek, mind pedig az adózás előtti eredménynek 99,5 százalékát tudhatták magukénak.

Az összes ráfordítást (5097,9 milliárd forint) tekintve, a növekedés minden ráfordításcsoport esetében megfigyelhető volt, de a ráfordítások legnagyobb részét (2021-ben 75,6 százalékát) ágazati jellegzetességként most is az anyagjellegű ráfordítások jelentették. Az összes ráfordítás növekedésének legnagyobb hányadát (89,2 százalékát) is az anyagjellegű ráfordítások bővülése okozta. Az anyagjellegű ráfordításokban 486,8 milliárd forintos növekedés, a személyi jellegű ráfordításokban 35,2 milliárd forint értékű emelkedés, az értékcsökkenési leírásban 13,6 milliárd forintos és a pénzügyi műveletek ráfordításaiban 9,5 milliárd forintos gyarapodás keletkezett, míg az egyéb ráfordítások alig változtak a tárgyévben. Az anyagjellegű ráfordítások növekedését az anyagköltségek 14,9 százalékos, 347,3 milliárd forintos bővülése okozta.

Az eredmény kiemelkedő mértékű (az árbevétel, az összes eszköz és a saját tőke növekedését is meghaladó) növekedésének hatására a jövedelmezőségi mutatók is javultak a tárgyévben, az árbevétel-arányos adózott eredmény 0,3 százalékponttal nőtt és 4,5 százalékot ért el, az eszközarányos adózott eredmény 0,1 százalékponttal javult és 5,2 százalékot tett ki, a saját-tőke-arányos adózott eredmény 1,0 százalékponttal emelkedett és 13,6 százalékra módosult.

Az ágazat összes eszköz állománya 19,3 százalékkal, 689,8 milliárd forinttal nőtt. A növekedést közel azonos arányban okozta a befektetett eszközök (48,0 százalék, 330,8 milliárd forint) és a forgóeszközök állománynövekedése (50,0 százalék, 344,7 milliárd forint). A befektetett eszközök 17,8 százalékos emelkedése legnagyobb részben (81,3 százalékban) a tárgyi eszközöknek köszönhető, amely 16,0 százalékkal, 268,9 milliárd forinttal nőtt. Ezen belül a legnagyobb mértékben az egyéb kategória és a beruházások, felújítások értéke emelkedett (79,3 és 51,7 százalékkal az alacsony bázisértékeknek köszönhetően is, értékben 99,0 és 92,2 milliárd forinttal). Az egyéb kategória esetében a növekedés 81,8 százalékát, a beruházások és felújítások esetében pedig a 85,3 százalékát a nagyvállalatok képviselték. A forgóeszköz-állomány 20,5 százalékkal, 344,7 milliárd forinttal bővült, amelynek 56,0 százalékát, 192,9 milliárd forintot a követelések könyv szerinti értéke tette ki 2021-ben. A készletek 120,3 milliárd forinttal nőttek, a pénzeszközállomány pedig 33,9 milliárd forinttal emelkedett.

Az ágazat összes forrásának növekedését (689,8 milliárd forint) 67,8 százalékban a kötelezettségek emelkedése (467,6 milliárd forint) okozta, emellett a saját tőke 180,3 milliárd forinttal nőtt, a passzív időbeli elhatárolások 37,3 milliárd forinttal emelkedtek. A saját tőkén belül csak a jegyzett, de még be nem fizetett tőke csökkent. A jegyzett tőkén belül a külföldi tulajdon aránya kismértékben (1,5 százalékponttal) tovább emelkedett, 2021-ben 48,6 százalékra. A külföldi tulajdon aránya a nagy- és a középvállalkozásoknál meghatározó volt (60,3 százalék és 50,2 százalék). Az élelmiszer-feldolgozó ágazat hagyományosan magas kötelezettségárányal finanszírozza tevékenységét. A kötelezettségek összes forráshoz viszonyított aránya (az eladósodottság foka) 2017 óta folyamatosan nőtt, 2021-ben már 55,5 százalékot ért el. A kötelezettségállomány a tárgyévben 24,6 százalékkal nőtt, ezen belül a hosszú lejáratú (pénzügyi intézménytől származó) hitelek 25,0 százalékkal (86,4 milliárd forinttal) emelkedtek, a rövid lejáratú kötelezettségek 17,6 százalékkal (211,3 milliárd forinttal) nőttek. Ugyanakkor a fizetőképesség szempontjából kedvező jel, hogy a kötelezettségeken belül folyamatosan csökken a rövid lejáratú kötelezettségek aránya a hosszú lejáratú kötelezettségekhez képest. E folyamat révén a 2018-as 70,6 százalékos részarányt jelentő rövid lejáratú kötelezettségállományt 2021-re sikerült 59,5 százalékra mérsékelni, kissé javítva ezzel az ágazati fizetőképesség megítélését. Az élelmiszer-feldolgozó ágazat tőkeáttételi és fedezettségi mutatói kedvezőtlenebbé váltak, csökkent a tőkeerősség, a befektetett eszközök fedezete és a hitelfedezettség is. Ugyanakkor a rövid távú logisztikai folyamatok ágazati

szinten stabilnak bizonyultak, mert a készletezési időszak, a kintlévőségek időtartama és a szállítói tartozások időtartamának változásai kiegyenlítették egymást. Következésképpen megállapítható, hogy az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások finanszírozásának, azaz tőkeerőségének és eladósodottsági helyzetének javítása a továbbiakban is kiemelt figyelmet igénylő terület.

SUMMARY

Introduction

The aim of this study is to present the financial results of the enterprises in the food production sector, i.e. the corporations in agriculture, hunting and fisheries (hereinafter referred to as agricultural enterprises) as well as in food, beverage and tobacco industries (hereinafter referred to as food processing enterprises), in Hungary in 2021 compared to 2020. The analysis is based on the database of corporate tax returns and includes the financial data of the relevant, double-entry bookkeeping companies. The study focuses on the comparison of the 2020 and 2021 data however, a longer period has also been examined by the authors where it was necessary.

The first part of the study demonstrates and evaluates the main alterations in profit and loss, incomes and expenses, and assets and liabilities of the enterprises in the agricultural sector and the food industry. In addition to the sector-level comparison, the main indicators were also presented according to size, number of employees and other categories. The appendix containing methodological remarks and tables with the detailed data on which the analysis is based.

Methodology

The database used for the analysis derives from the National Tax and Customs Administration of Hungary (NTCA) and includes the financial data of the relevant companies. Data for the other sectors of the total national economy (excluding the agricultural sector and food industry) come from the NTCA flash report.

The evaluation relies on the data and financial ratios (distribution ratios, comparative time ratios) derived from balance sheet and income statement. For the execution of the survey, wealth, financial, income, profitability, turnover and leverage ratios were used. Appendix 1 contains the detailed methodology.

Results

Profit before tax of double-entry bookkeeping agricultural enterprises significantly increased by HUF 51.4 billion to HUF 233.9 billion in 2021 which was also outstanding compared to previous years. The expansion is also remarkable taking into account the fact that the number of enterprises continued to decline, thus just 8837 farms operated in the sector in 2021. However, the marked increase in income was not observed in all agricultural classes. The driving force behind the growth was the crop cultivation sector, within that the cultivation of cereals (except rice), leguminous crops and oil seeds, which contributed HUF 53.7 billion to the increase in profit before tax, while that of the pig sector decreased by almost HUF 20 billion. The development of income in 2021 was primarily driven by the rise in prices.

Expansion of profit before tax is largely attributable to the increase in operating profit, which rose by HUF 47.4 billion to HUF 231.7 billion, but also contributed to the fact that the companies' financial activities were profitable, unlike the previous year.

Due to the favourable change in profit before tax, the profitability of the sector has improved, the return on sales (ROS) increased by 1.2 percentage points to 9.6 per cent and the return on equity (ROE) rose by 1.3 percentage points to 8.9 per cent, while the return on assets (ROA) rose by 0.8 percentage points to 5.6 per cent. The ROS ratio of almost 10 per cent was also outstanding compared to other economic sectors.

The outstanding expansion in operating profit was attributable to a larger increase in operating revenues compared to the expenses. Expenses exceeded the value of the previous year by 9.7 per cent, by HUF 228.2 billion, while revenues rose by 10.9 per cent, by HUF 275.7 billion. Almost 90 per cent of the incremental operating revenue derived from the changes of the net sales revenue, which increased by HUF 241.8 billion to HUF 2,323.4 billion in one year. Domestic sales contributed the most to the increase in net sales revenue, but at the same time, a faster growth was observed in the case of export sales. Among operating revenue, only the other revenues decreased by HUF 14.8 billion to HUF 344.3 billion, whilst the activated own performances increased by HUF 48.7 billion to HUF 139.2 billion. In 2021, HUF 1.0 billion less income came from the financial operations of agricultural enterprises than a year earlier, thus the total income of the sector increased by HUF 274.7 billion to HUF 2,835.7 billion.

The total expenditure of agricultural enterprises increased from HUF 2,378.5 billion to HUF 2,601.8 billion (+HUF 223.3 billion compared to the previous year), which is mainly attributable to material expenditures, which increased by HUF 224.1 billion to HUF 1,995.0 billion. More than half of the increase in this expenditure element were the material expenses, which is primarily a consequence of the marked increase in input material prices. Among the operating expenses, the increase in personnel expenses deserves to be highlighted, which rose by 5.1 per cent to HUF 279.9 billion in the examined period.

Of the personnel expenses, labour costs increased the most, by HUF 9.3 billion to HUF 224.4 billion, while additional personal contribution costs decreased slightly, by HUF 0.6 billion to HUF 31.2 billion. The amortisation increased by 3.2 per cent to HUF 179.6 billion, while other expenses decreased by 11.2 per cent to HUF 120.7 billion. Expenses in financial operations developed favourably, decreasing by HUF 4.9 billion compared to the previous year.

Despite of the decreasing number of agricultural companies their assets exceeded the former year's figure by HUF 389.0 billion to HUF 3,964.0 billion in 2021. Fixed assets contributed to the significant expansion to 57.4 per cent (+HUF 223.3 billion), current assets to 41.2 per cent (+HUF 160.4 billion), and the accrued assets to 1.4 per cent (+HUF 5.3 billion). The increase in

fixed assets can be largely attributed to the increase in tangible assets, in which three classes (cultivation of cereals (except rice), leguminous crops and oil seeds, crop production services, rearing of poultry) played the main role. Inventories contributed approximately 60 per cent to the increase in current assets, and trade receivables contributed 40 per cent. The stock of marketable securities increased by HUF 1.8 billion, while at the same time the stock of cash decreased by a similar amount.

The enlargement of the sources came from 55.0 per cent of equity (+HUF 213.9 billion) and 42.0 per cent from the expansion of liabilities (+HUF 164.4 billion), while accrued liabilities (+HUF 10.8 billion) were accounted for less than 3 per cent of the increase. Among the elements of equity, the increase in other reserves (+HUF 100.7 billion) and profit after tax (+HUF 49.1 billion) was outstanding, while at the same time the retained earnings and capital reserve also increased, the former by HUF 30.4 billion and the latter by HUF 26.5 billion. Among the liabilities, the increase in long-term liabilities was outstanding, +HUF 102.7 billion, thus the long-term liabilities of agricultural enterprises increased to HUF 550.6 billion in 2021. Almost half of the increase came from the expansion of long-term loans from financial institutions (+HUF 47.0 billion).

Having a greater increase in liabilities than in assets resulted in an unfavourable change in leverage ratios. The level of indebtedness degree (liabilities / total assets) of agricultural enterprises increased by 0.7 percentage points and indebtedness rate (liabilities / equity) rose by 1.9 percentage points, however, the value of the indicators (35.6 and 56.8 per cent) was still considered low.

In the food industry – as in agricultural sector – the number of double-entry bookkeeping companies also continued to decline. In the current year (2021), 4032 companies operated in the sector, and it was less by 5.4 per cent than the number of enterprises in 2020 (4261 enterprises). Despite the decrease in the number of plants and companies, the operating profit, the profit before tax and the profit after tax also increased significantly in the sector. Operating profit increased by 16.3 per cent, by HUF 36.4 billion and reached the level of HUF 259.6 billion. Profit before tax rose by 21.2 per cent, by HUF 41.2 billion and reached HUF 235.4 billion. Similarly, profit after tax increased by 21.8 per cent, by HUF 39.7 billion, thus achieved the value of HUF 222.1 billion in 2021. For all three categories of profit the annual percentage growth rate was significantly higher than the average annual growth rate for the period of 2017–2020.

The outstanding enlargement in profit categories in 2021 was due to the increase in total revenues exceeding total expenditures. The total revenues increased by 12.4 per cent, by HUF 586.9 billion, while the total expenditures rose to a lesser extent by 12.0 per cent, by HUF 545.7 billion.

Considering the total revenue (HUF 5,333.3 billion) in 2021, the largest part – namely 93.2 per cent – of it derived from the net sales revenue, which increased by 13.8 per cent, by HUF 604.5 billion. The greater part of the increase in net sales revenues came from the domestic sales (HUF 345.2 billion) and the lesser part of it was due to the export sales (HUF 259.3 billion). The main determining factor of growth in net sales revenue in 2021 was the common increase in volume and prices (domestic sales prices increased by 6.3 per cent on average, while export prices increased by 8.4 per cent, in addition to an 8.9 per cent enlargement in volume in the food processing sector).

The significant share of net sales revenue was realized by the large companies (63.0 per cent) and medium-sized enterprises (27.0 per cent), together providing 90.0 per cent of the total revenue in 2021. The same two groups of companies in the food processing sector achieved 88.7 per cent of the profit before tax in this financial year. Based on the legal form of enterprises, limited

liability companies and joint-stock companies were the most important, together they accounted for 99.5 per cent of both the sales revenue and the profit before tax.

Considering the total expenses (HUF 5,097.9 billion), the increase was observed for all groups, but the largest part of the expenditures (75.6 per cent in 2021) was still provided by material expenses as a sectoral characteristic. The largest share (89.2 per cent) of the growth in total expenses was also caused by the expansion of this group. Material expenses increased by HUF 486.8 billion, personal expenses expanded by HUF 35.2 billion, amortization increased by HUF 13.6 billion and financial expenses rose by HUF 9.5 billion, while other expenditures barely changed in the current year. The enlargement in material expenses was caused by a 14.9 per cent increase in material costs (+HUF 347.3 billion).

As a result of the outstanding growth rate of profit (which was higher than the growth of revenue, total assets and equity), profitability indicators also improved in 2021. Return on sales increased by 0.3 percentage points and reached 4.5 per cent, return on assets improved by 0.1 percentage points and amounted to 5.2 per cent, while return on equity increased by 1.0 percentage points and was 13.6 per cent.

The total assets of the sector increased by 19.3 per cent, by HUF 689.8 billion. This significant expansion was almost equally caused by the changes in fixed assets (by 48.0 per cent and by HUF 330.8 billion) and current assets (by 50.0 per cent and by HUF 344.7 billion). The 17.8 per cent growth in fixed assets was mostly due to the rise in tangible fixed assets (81.3 per cent), which group rose by 16.0 per cent (+ HUF 268.9 billion). In particular, the value of other category and investment or capital works increased the most (by 79.3 and 51.7 per cent also due to the low base values, in value by HUF 99.0 and 92.2 billion). In the case of the other fixed assets category 81.8 per cent and in the case of investments or capital works 85.3 per cent of the increase was represented by large companies. The current asset stock increased by 20.5 per cent, by HUF 344.7 billion, including a very significant increase in the amount of receivables (by HUF 192.9 billion). Stocks increased by HUF 120.3 billion and the amount of cash rose by HUF 33.9 billion.

The increase in the total sources (equity, liabilities and deferred payments) of the sector (HUF 689.8 billion) was caused by the rise in liabilities (HUF 467.6 billion), which meant 67.8 per cent of the total growth. In addition, equity increased by HUF 180.3 billion, and accrued liabilities rose by HUF 37.3 billion. Within the equity, only the subscribed but not fully paid-up capital decreased. Within the subscribed capital, the proportion of foreign ownership increased slightly (by 1.5 percentage points) to 48.6 per cent in 2021. The share of foreign ownership was decisive for large and medium-sized enterprises (60.3 per cent and 50.2 per cent). Traditionally, the food processing sector finances its activities at a high debt ratio. The proportion of liabilities to total sources (i.e. degree of indebtedness) has increased steadily since 2017, reaching 55.5 per cent in 2021. The level of total liabilities rose by 24.6 per cent in the current year, including the increase in long-term loans (from financial institutions) by 25.0 per cent (by HUF 86.4 billion), and the rise in short-term liabilities by 17.6 per cent (+ HUF 211.3 billion). At the same time, it is an advantageous sign from a solvency risk point of view that the share of current liabilities within the total liabilities is steadily decreasing compared to long-term liabilities. This process has reduced the short-term liability ratio of 70.6 per cent in 2018 to 59.5 per cent to year 2021 at sectoral level, slightly improving the assessment of liquidity. The leverage and coverage indicators of the food industry have become less favourable, with reduced equity ratio, fixed asset coverage ratio and debt-service coverage ratio. At the same time, short-term logistics processes have proved to be stable at sectoral level because the changes in inventory turnover period, accounts receivable turnover period and accounts payable turnover period have compensated each other. Consequently, it can be concluded that improvement of the capital structure of food processing companies, i.e. their capital strength and indebtedness, is still a priority area.

A MEZŐGAZDASÁG, VADGAZDÁLKODÁS ÉS HALÁSZAT ÁGAZATBAN TEVÉKENYKEDŐ SZERVEZETEK

A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

Ugrás
a 2. melléklethez

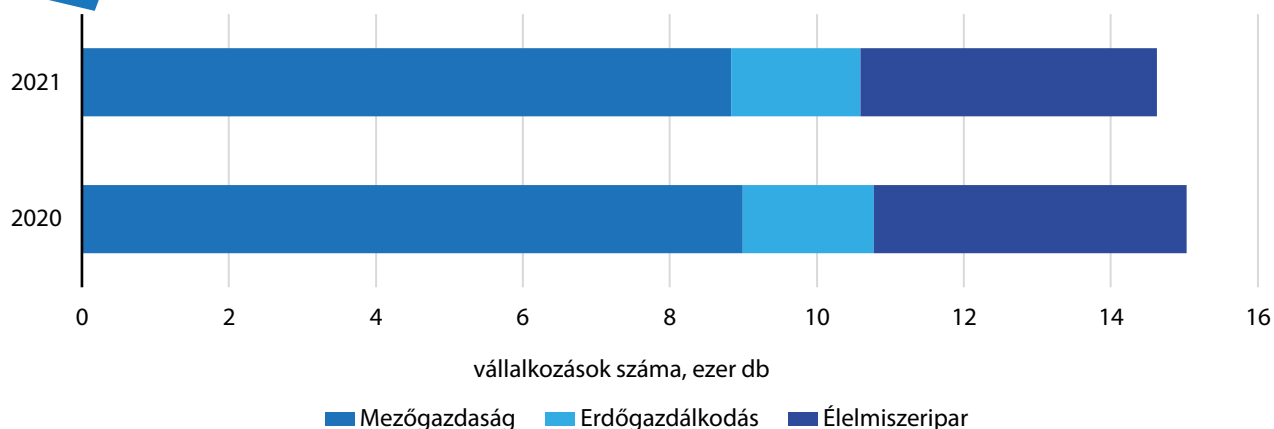
A mezőgazdasági
vállalkozások száma
1,7%-kal csökkent.

Ugrás
a 3. melléklethez

A mezőgazdasági kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások száma a tárgyévot megelőző évhez képest 1,7 százalékkal mérséklődött, ezáltal 8837 üzem folytatta tevékenységét az ágazatban 2021-ben (1. ábra, 2. és 3. melléklet). Az üzemek túlnyomó többsége, 8245 gazdaság a 2020. adóévre vonatkozóan is nyújtott be adóbevallást, 592 vállalkozás pedig 2021-ben kezdte meg működését. Az agrárágazatban (beleértve a mezőgazdaságot, az erdőgazdálkodást és az élelmiszeripart) tevékenykedő társas vállalkozások száma 2,7 százalékkal volt kevesebb,

1. ábra AZ AGRÁRGAZDASÁGBAN TEVÉKENYKEDŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA, 2020–2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

mint egy évvel korábban, ami 1,0 százalékponttal haladta meg a mezőgazdaságban tapasztalt 1,7 százalékos üzemszámcsökkenést. Mindezek eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése az agrárium egészében 0,6 százalékponttal 60,4 százalékra nőtt. Az agrárgazdaságban tevékenykedők közül arányait tekintve a mezőgazdasági társas vállalkozások körében zárta a legtöbb üzem nyereséggel az évet: a szóban forgó vállalkozások 65,7 százaléka jövedelemtöbbletet realizált 2021-ben. Ugyanakkor a nyereséges üzemek aránya az erdőgazdálkodás, valamint az élelmiszeripar esetében is kedvező volt, egyaránt 60 százalékot tett ki.

A nemzetgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások száma a 2020. évi 211,7 ezerről 193,8 ezerre mérséklődött, ami a mezőgazdaságban tapasztaltnál nagyobb ütemű csökkenést (-8,4 százalék) jelentett, ezáltal a mezőgazdasági társas vállalkozások aránya a korábbi évi 4,2 százalékról 4,6 százalékra emelkedett a nemzetgazdaság egészében. A szóban forgó szegmens a nemzetgazdaság teljes eszközállományának továbbra is 3,6 százalékát, valamint a ráfordítások 2,9 százalékát adta. A mezőgazdasági társas vállalkozások a nemzetgazdaság értékesítésből származó nettó árbevételének 2,6 százalékát tették ki, ami 0,1 százalékponttal maradt el az előző évitől.

A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye 2021-ben 25,7 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel korábban, amely növekedés a nemzetgazdaság esetében még erőteljesebb volt, összességében 35,2 százalék. Mindezek eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése a nemzetgazdaság üzemi tevékenységében 0,3 százalékponttal 4,1 százalékra mérséklődött egy év alatt. Az adózás előtti eredmény bővülése az üzemi eredményét is meghaladta, annak mértéke a mezőgazdaságban 28,2, a nemzetgazdaságban pedig 59,1 százalék volt. A nemzetgazdaságban tapasztalt nagyobb ütemű növekedés következtében a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése 1,0 százalékponttal 4,1 százalékra mérséklődött 2021-ben.

A nemzetgazdasági jövedelem a mezőgazdaságét meghaladó ütemben nőtt.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottsága (35,6 százalék) továbbra is érdemben alacsonyabb volt, mint a nemzetgazdaságé (53,8 százalék), azonban mind a mezőgazdaságban működő, mind a nemzetgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozásoknál romlott a mutató értéke az előző évhez képest, előbbi 0,7, utóbbi pedig 2,0 százalékponttal.

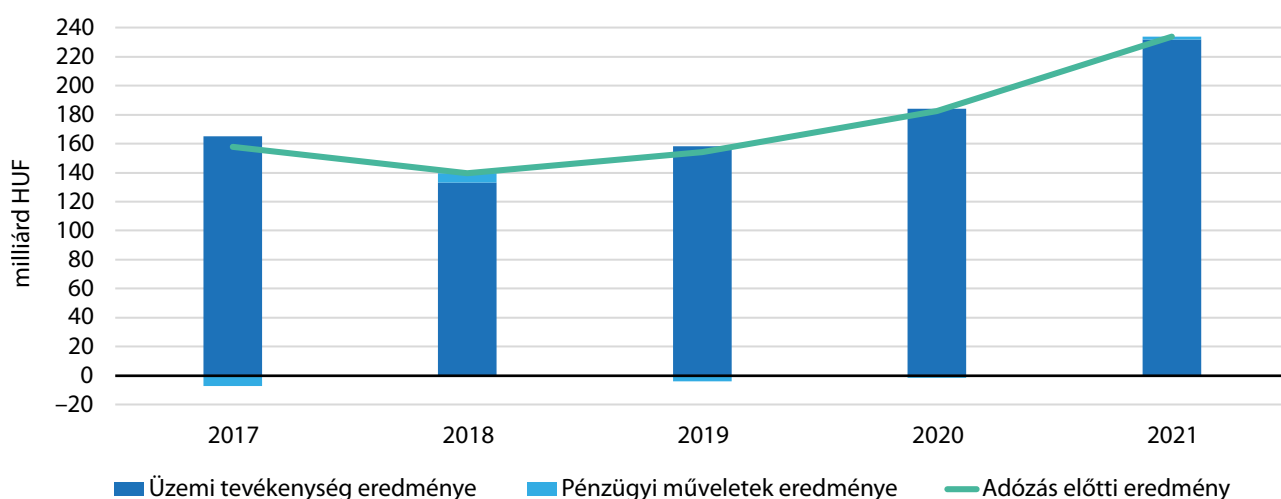
A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye markánsan, 28,2 százalékkal nőtt, amely következtében az értéke – 200 milliárd forintot is meghaladva – 233,9 milliárd forintra bővült 2021-ben. Ez az eredmény az elmúlt öt év vonatkozásában is kiemelkedőnek számít, hiszen nominálértéken a kimagasló 2020. évi eredményt is felülmúlta (2. ábra). Az adózás előtti eredmény bővüléséhez legnagyobb mértékben az üzemi tevékenység eredményének növekedése járult hozzá, amely 47,4 milliárd forinttal 231,7 milliárd forintra emelkedett 2021-ben. Az üzemi eredmény jelentős gyarapodása az üzemi bevétel ráfordításokat meghaladó ütemben történt bővülésének tulajdonítható. A termeléshez felhasznált ráfordítások 9,7 százalékkal, a bevételek 10,9 százalékkal haladták meg az előző évit. Az üzemi tevékenységüket eredményesen záró vállalkozások több mint egynegyedével növelték eredményüket, ami 53,3 milliárd forinttal nagyobb eredményt jelentett, miközben a veszteségesen működők deficitjének 21,8 százalékos növekedése értékben mindössze 5,9 milliárd forintos kiesésnek felelt meg.

A mezőgazdaság adózás előtti eredménye nominálértéken a kimagasló 2020. évi eredményt is felülmúlta.

2. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB EREDMÉNYKATEGÓRIÁINAK ALAKULÁSA, 2017–2021

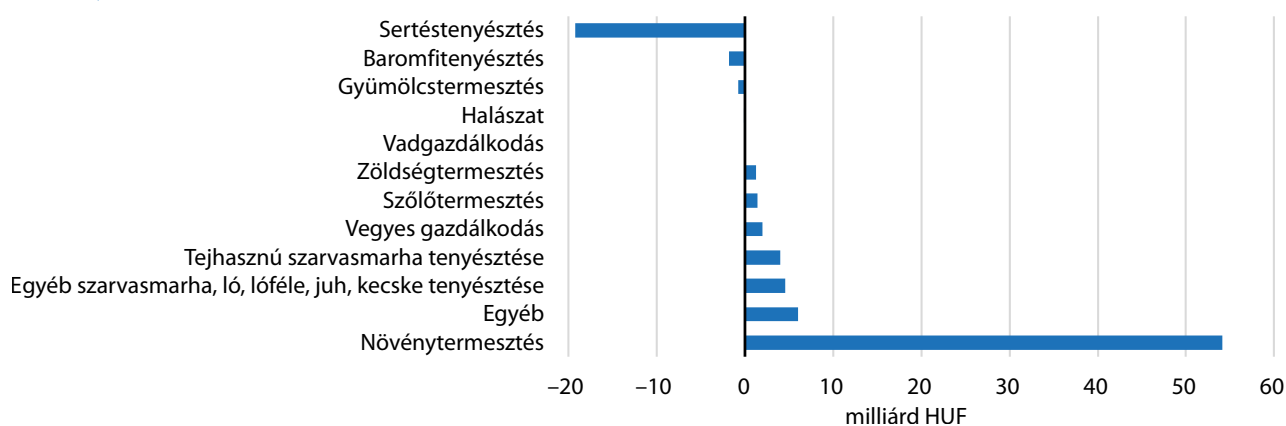
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A jövedelemben tapasztalt markáns bővülés azonban nem minden mezőgazdasági szakágazatban volt megfigyelhető (3. ábra). Az adózás előtti eredmény két szakágazatban változott számottevően, ugyanakkor ellentétes irányban. A növekedés mozgatórugójának a növénytermesztés, azon belül is a gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése szakágazat bizonyult, amely a mezőgazdaság adózás előtti eredményéhez 53,7 milliárd forinttal járult hozzá, miközben a sertésenyésztés szakágazat jövedelme csaknem 20 milliárd forinttal csökkent. A jövedelmek alakulását 2021-ben elsősorban az árak emelkedése mozgatta, amely a szakágazatok többségében bevételi oldalon intenzívebben jelentkezett, ugyanakkor a sertésenyésztő társas vállalkozások eredménye is jól tükrözi, hogy a szóban forgó szakágazat a termeléshez felhasznált inputanyagárak emelkedését nem tudta érvényesíteni az értékesítési árakban. Az európai sertésipari árakra a kínai kereslet visszaesése gyakorolt számottevő hatást, ami kínálati oldalon jelentős többletet eredményezett, ezáltal a vágósertések termelői ára csökkent az előző évihez képest. Ezzel egyidejűleg a takarmánygabona-árak emelkedése a takarmánykeverékek árának növekedését vonta maga után (Egri és Szili, 2022). Mindemellett a sertésállomány 4,4 százalékkal 2725,9 ezer darabra mérséklődött 2021. december 1-jére az előző év azonos időszakához képest (KSH, 2022a).

Az adózás előtti eredmény eltérően alakult az egyes szakágazatokban.

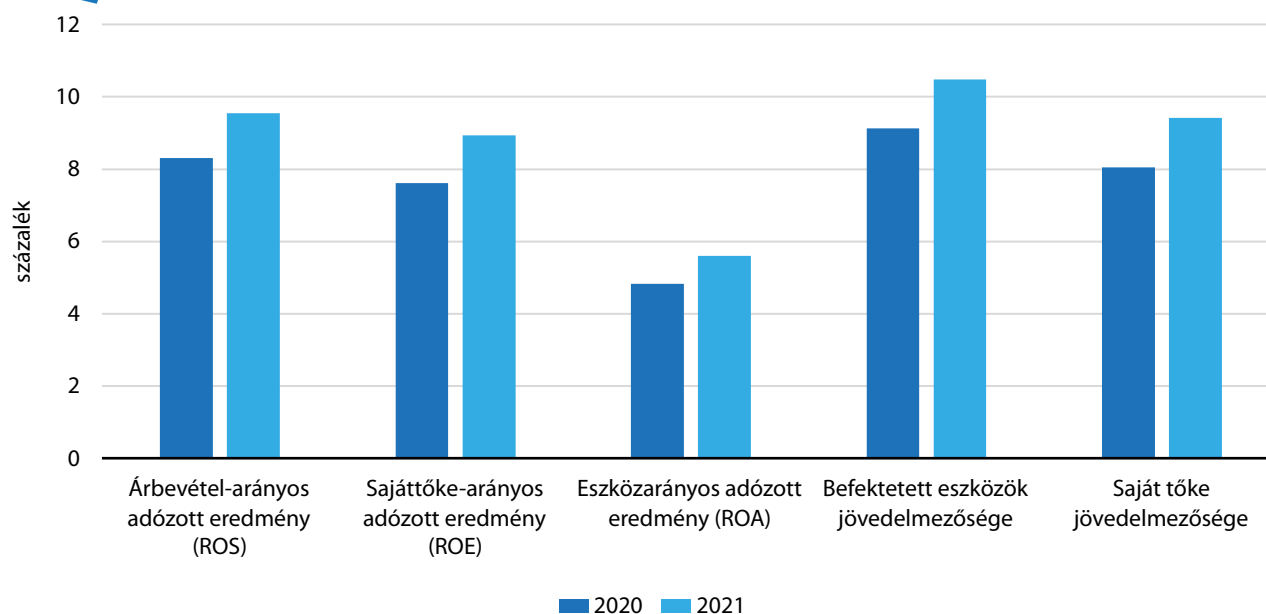
3. ábra

AZ ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY VÁLTOZÁSA A FŐBB AL- ÉS SZAKÁGAZATOKBAN 2020 ÉS 2021 KÖZÖTT

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. ábra FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2020–2021

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kiemelkedő adózás előtti eredmény eléréséhez a pénzügyi műveletek eredménye is hozzájárult, amely a 2020. évitől eltérően nyereségesnek bizonyult, 2,2 milliárd forintot tett ki. A pénzügyi műveletek eredményének kedvező irányú változása annak köszönhető, hogy a pénzügyi műveletekből származó ráfordítások 15,7 százalékkal csökkentek, miközben a pénzügyi műveletek bevételei csupán 3,2 százalékkal maradtak el a 2020. évitől. Ez forintban kifejezve 5,0 milliárd forinttal kisebb ráfordítást és 1,0 milliárd forinttal kevesebb bevételt jelentett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások adófizetési kötelezettsége 2,3 milliárd forinttal nőtt, ezáltal az adózott eredmény 49,1 milliárd forinttal volt nagyobb 2021-ben, mint egy évvel korábban.

Az eredménykategóriák kedvező alakulásának következtében jelentősen javult az ágazat jövedelmezősége. Az adózott eredmény a nettó árbevételt, a saját tőkét, illetve az eszközállományt meghaladó ütemű bővülése következtében a jövedelmezőségi mutatók mindegyike kedvezően alakult: az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 1,2 százalékponttal 9,6 százalékra, a tőkearányos megtérülés (ROE) 1,3 százalékponttal 8,9 százalékra, az eszközarányos nyereség (ROA) 0,8 százalékponttal 5,6 százalékra, a befektetett eszközök jövedelmezősége pedig 1,4 százalékponttal 10,5 százalékra nőtt (4. ábra). A személyi jellegű ráfordítások 5,1 százalékos növekedése az adózott eredmény bővüléséhez képest elenyésző volt, ezáltal a bérjöveldelmezőség 14,4 százalékponttal 79,3 százalékra javult az ágazatban. Az egy főre jutó adózott eredmény 3,0 millió forintról 4,0 millió forintra emelkedett. A saját tőke jövedelmezősége 1,4 százalékponttal 9,4 százalékra, az alaptőkéé 15,1 százalékponttal 75,6 százalékra nőtt 2020-hoz képest.

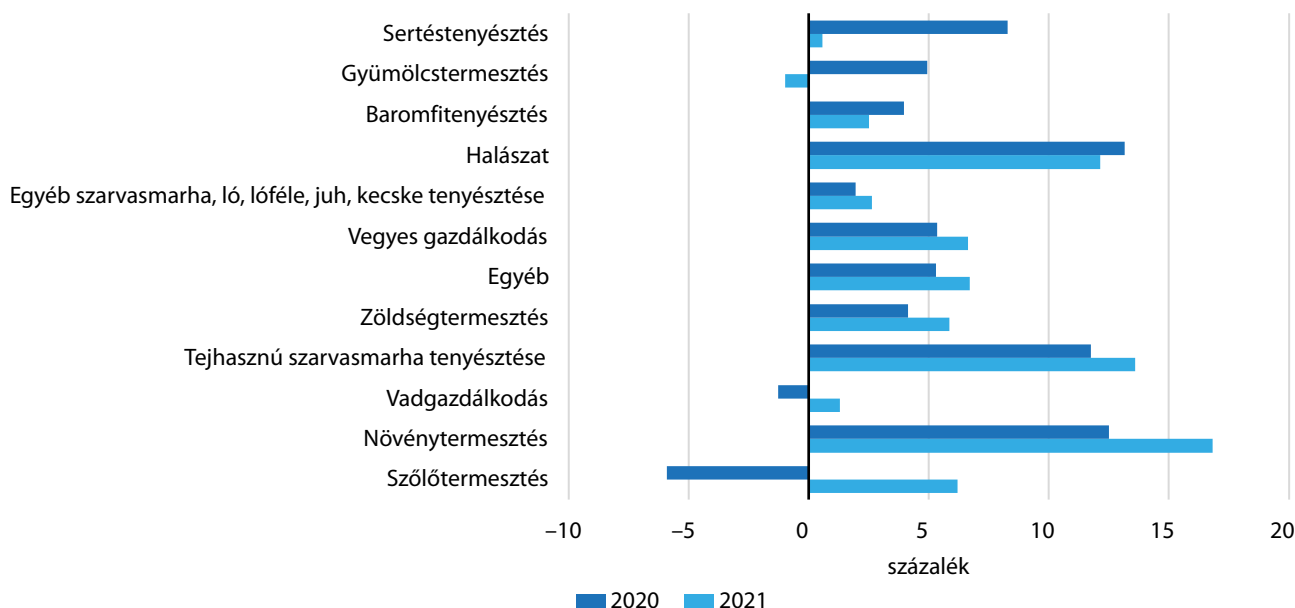
A mezőgazdaság
árbevétel-arányos
jövedelmezősége
9,6%-ra nőtt.

Az árbevétel-arányos adózott eredmény tekintetében is a növénytermesztés volt kiemelkedő 2021-ben (16,8 százalék), amely a mezőgazdaság átlagos ROS értékét 7,3 százalékponttal haladta meg (5. ábra). Ugyanakkor a szőlőtermesztéssel foglalkozó társas vállalkozások jövedelmezősége javult legnagyobb ütemben, 12,1 százalékponttal, így a korábbi évi veszteséges működésük (-5,9 százalék) a tárgyévben nyereségesnek bizonyult (6,2 százalék). Ez az

A növénytermesztés
árbevétel-arányos
jövedelmezősége
kiemelkedő volt.

5. ábra

ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY (ROS) ALAKULÁSA A FŐBB AL- ÉS SZAKÁGAZATOKBAN, 2020–2021

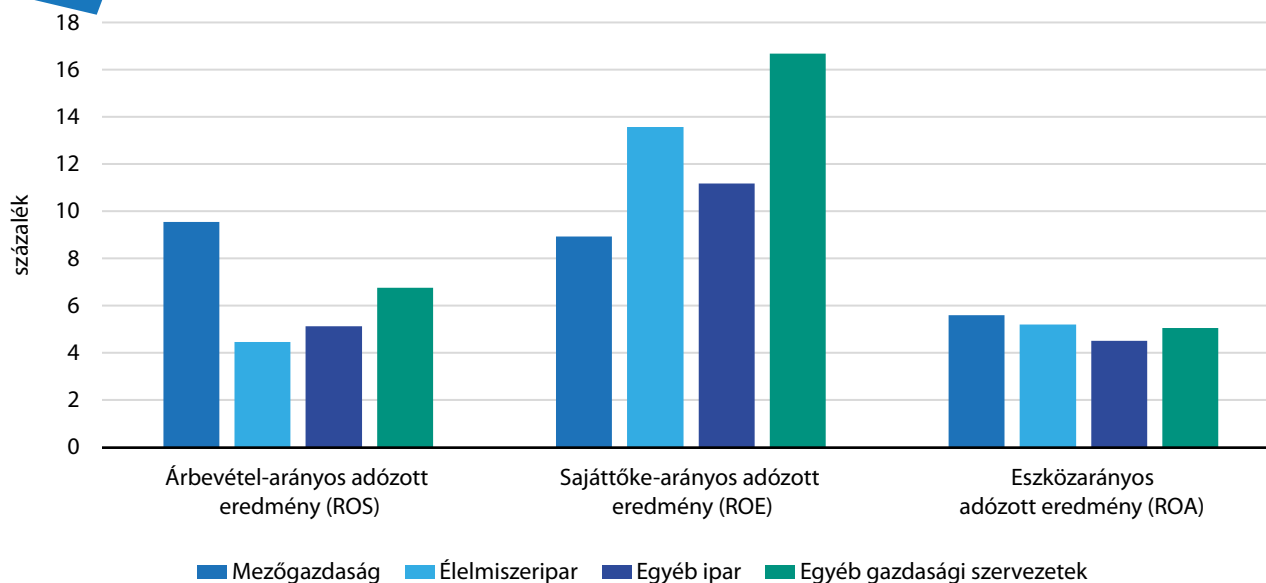
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

érték azonban továbbra is elmaradt a mezőgazdasági átlagtól, 3,4 százalékponttal. A szóban forgó ágazati átlagot 2021-ben a növénytermesztés mellett a tejhasznú szarvasmarha tenyésztése szakágazat, valamint a halászati ágazat haladta meg, előbbi 4,0, utóbbi 2,6 százalékponttal. A sertésenyésztéssel foglalkozó kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások árbevétel-arányos jövedelmezősége a fent említett okokból kifolyólag drasztikusan csökkent, 8,3 százalékról 0,6 százalékra esett vissza.

A mezőgazdasági kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások 9,6 százalékos árbevétel-arányos adózott eredménye a nemzetgazdaság egészéhez képest is kiemelkedőnek számított 2021-ben (6. ábra), amelyhez az ágazatba érkezett jövedelempótló támogatások (139,0 milliárd forint) is nagymértékben hozzájárultak. Továbbra is elmondható, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások mintegy feleakkora árbevétellel állítanak elő hasonló mértékű eredménytömeget, mint az élelmiszeriparban, illetve az egyéb gazdasági ágakban tevékenykedő szervezetek. Az élelmiszer-feldolgozók kiemelkedő sajáttőke-arányos adózott eredményét (13,6 százaléka) 2021-ben meghaladta az egyéb gazdasági szervezeteké (16,7 százaléka), amelyet az ágazat relatíve kevés saját tőkéje és nagy kötelezettségállománya eredményezett. Az ágazatok közül a mezőgazdaság sajáttőke-arányos jövedelmezősége bizonyult a legalacsonyabbnak. Az eszközarányos adózott eredmény nagyságrendileg azonos volt a vizsgált ágazatokban, ugyanakkor a mezőgazdaság 5,6 százalékos értékével megelőzte a korábbi években a legnagyobb eszközarányos jövedelmet produkáló élelmiszer-feldolgozó ágazatot, amely egyfelől annak tulajdonítható, hogy az élelmiszeripar adózott eredménye ütemét és értékét tekintve is elmaradt a mezőgazdaságétól, másfelől pedig annak tudható be, hogy az élelmiszer-feldolgozók jelentősen növelték eszközállományukat a tárgyévben.

A mezőgazdasági társas vállalkozások mintegy feleakkora árbevétellel állítottak elő hasonló eredménytömeget, mint az élelmiszeripari, illetve az egyéb gazdasági tevékenységet végzők.

6. ábra FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA GAZDASÁGI ÁGAK SZERINT, 2021

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységből származó bevételeinek növekedése ütemét és értékét tekintve is meghaladta a ráfordításokét: előbbi 275,7 milliárd forinttal 2806,9 milliárd forintra, utóbbi 228,2 milliárd forinttal 2575,2 milliárd forintra nőtt egy év alatt (4. melléklet).

Az üzemi bevételek növekedése meghaladta a ráfordításokét.

Ugrás a 4. melléklethez

A bevételnövekmény csaknem 90 százalékát a bevételek legnagyobb részét kitevő értékesítés nettó árbevétele adta, amely 241,8 milliárd forinttal 2323,4 milliárd forintra nőtt 2021-ben. A szóban forgó bevételkategoría növekedéséhez leginkább a belföldi értékesítés járult hozzá (+204,2 milliárd forint), kisebb mértékben pedig az exportértékesítés növekedéséből (+37,6 milliárd forint) származott.

A belföldi értékesítés árbevételének bővülése a növénytermesztésnek, azon belül is a gabonaféle, hüvelyes növény és olajos mag termesztésnek tulajdonítható legnagyobb mértékben, amely 111,4 milliárd forinttal emelkedett. A bővülés mozgatórugója a termelői árszínvonal 38,7(!) százalékos növekedése, miközben a gabonafélék kibocsátásának volumene 8,6 százalékkal maradt el a 2020. évitől (KSH, 2022b és KSH, 2022c). A szakágazat által realizált bevételnövekedést másfelől az a 114 újonnan belépő, gabonaféle, hüvelyes növény és olajos mag termesztésével foglalkozó vállalkozás eredményezte, amelyek együttesen 16,2 milliárd forinttal járultak hozzá az állomány értékének bővüléséhez. A szóban forgó szakágazatban szereplő, mindkét adóévről bevallást benyújtó gazdaságok (3220 üzem) körében 1997 vállalkozás növelte árbevételét egy év alatt, összességében 153,9 milliárd forinttal, miközben a 968 veszteséges vállalkozás 40,0 milliárd forinttal mérsékelte azt. A megszűnt gabonatermesztő vállalkozások 18,7 milliárd forintos kiesést okoztak a bevételben. A gabonafélék mellett a baromfityénysztés szakágazat érdemel kiemelt figyelmet, amelynek belföldi értékesítésből származó árbevétele 62,0 milliárd forinttal gyarapodott egy év alatt. Ugyanakkor a baromfi-

tenyésztés számottevő mennyiségű árbevétel-növekménye kisebb mértékben származott az árak emelkedéséből (élő állat termelői áremelkedése 2021-ben +1,3 százalék), sokkal inkább a kibocsátás 8,7 százalékos volumennövekedése eredményezte azt. Emellett a növénytermesztési szolgáltatás, valamint a tejhasznú szarvasmarha tenyésztése szakágazat egyaránt 10 milliárd forintot meghaladó bevételnövekedést ért el.

Miközben a felsorolt szakágazatok árbevételének gyarapodása kiemelkedő volt, a sertés-tenyésztés szenvedte el a legjelentősebb árbevétel-kiesést: 11,2 milliárd forinttal kevesebb árbevételt realizáltak 2020-ban, mint egy évvel korábban. Ennek hátterében elsősorban az árak alakulása áll: miközben 2020-ban 440,0 forint/kg volt a vágósertés felvásárlási átlagára, 2021-ben már csupán 386,0 forintot tett ki (KSH, 2022d), amit a korábban már említett kereslet visszaesése eredményezett. Az árak csökkenését a szakágazat kibocsátásának 2,6 százalékos bővülése mérsékelte ugyan, azonban nem volt elegendő ahhoz, hogy árbevétel-növekedést érjenek el a szakágazat szereplői a 2021. évben.

Összességében elmondható, hogy a mezőgazdasági vállalkozások belföldi értékesítésből származó árbevétel-növekedését elsősorban az árak emelkedése mozgatta: a termelői árszínvonal az előző évhez képest 19,3 százalékkal emelkedett 2021-ben, amely meghaladta a termeléshez felhasznált ráfordításárak emelkedését (+17,1 százalék). A növénytermesztési és kertészeti termékek termelői árának növekedése az ágazat egésze esetében tapasztaltnál is nagyobb üteműnek bizonyult (+27,7 százalék), az élő állatok és állati termékek pedig mindössze 4,1 százalékot tett ki (KSH, 2022b).

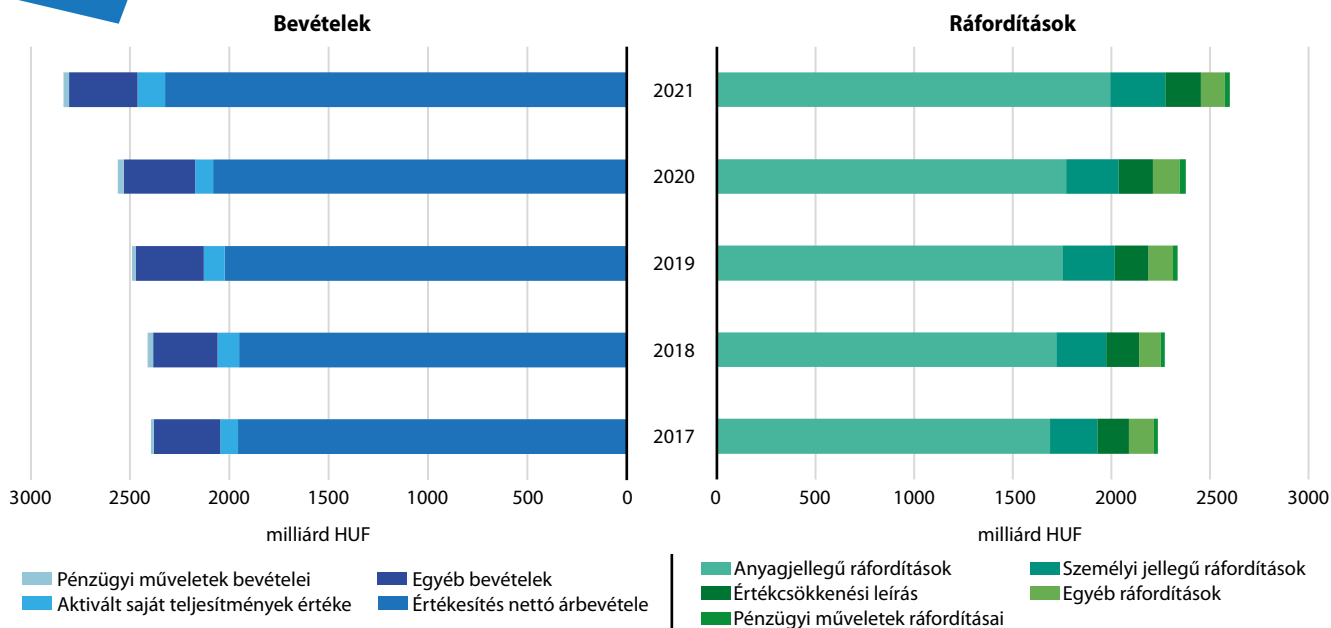
A bevételek növekedése elsősorban az árak emelkedésének tulajdonítható.

Az exportértékesítésből származó árbevétel-növekményhez legnagyobb mértékben az egyéb szarvasmarha tenyésztése szakágazat járult hozzá, összességében 21,3 milliárd forinttal. Ezt követte a növénytermesztési szolgáltatás 10,9 milliárd forinttal, valamint a gabonaféle, hüvelyes növény és olajos mag termesztése 4,8 milliárd forinttal. Ez utóbbi azonban az árbevétel-növekmény jóval kisebb részét adta, mint a belföldi értékesítésnél. A belföldi értékesítéshez hasonlóan az exportértékesítést tekintve is a sertés-tenyésztés szenvedte el a legnagyobb kiesést (-1,5 milliárd forint). A szóban forgó szakágazat árbevételéből 7,4 milliárd forint származott exportértékesítésből 2020-ban, miközben az azt követő évben ugyanez az érték 5,9 milliárd forintot jelentett. A mezőgazdasági társas vállalkozások exportértékesítésből származó bevételének növekedésében szintén az árak emelkedése játszotta a legfőbb szerepet, amely a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek esetében 10,7 százalékkal volt nagyobb 2021-ben, mint egy évvel korábban (Molnár, 2022).

A csökkenő üzemszám és a jelentős árbevétel-növekedés eredményeképpen a társas vállalkozások belföldi értékesítésből származó árbevétele egy üzemre vetítve átlagosan 26,7 millió forinttal volt nagyobb a tárgyévben (231,6 millió forint), mint egy évvel korábban (204,9 millió forint). Az egy üzemre eső árbevétel-növekedés az exportértékesítésnél is megfigyelhető volt, azonban jóval kisebb értékben jelentkezett: az üzemek átlagosan 4,7 millió forinttal 31,3 millió forintra növelték exportbevételüket.

A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységhez kapcsolódó bevételei közül mindössze az egyéb bevételek állománya 14,8 milliárd forinttal mérséklődött, amelyen belül a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások értéke 4,2 milliárd forinttal maradt el a tárgyévet megelőző évitől. Az aktivált saját teljesítmények értéke jelentősen emelkedett, 48,7 milliárd forinttal 139,2 milliárd forintra nőtt. A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveletekből származó bevétele 1,0 milliárd forinttal volt kisebb a megelőző évinél, ezáltal 28,8 milliárd forintra mérséklődött 2021-ben. Az üzemi és a pénzügyi tevékenység bevételeinek együttes bővülése következtében a társas vállalkozások összes bevétele 274,7 milliárd forinttal 2835,7 milliárd forintra nőtt (7. ábra).

7. ábra BEVÉTELEK ÉS RÁFORDÍTÁSOK A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2017–2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások ráfordításainak 223,3 milliárd forintos emelkedése 51,4 milliárd forinttal maradt el a bevételek növekedésétől. A legtöbb ráfordításelem esetében bővülés volt megfigyelhető. A legjelentősebb növekedés a legnagyobb hányadot jelentő anyagjellegű ráfordításoknál jelentkezett, amelyek értéke 12,7 százalékkal 1995,0 milliárd forintra nőtt (7. ábra). Az anyagjellegű ráfordítások növekedésének több mint felét az anyagköltség adta, amely 13,3 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel korábban. A növekedés további, csaknem 30 százaléka az eladott áruk beszerzési értékének (+8,9 milliárd forint) tulajdonítható. Az anyagköltségek bővülése elsősorban az inputanyagárak számottevő emelkedésének következménye: a műtrágya ára az előző évhez képest 58,0 (!) százalékkal, a takarmányé 26,5 százalékkal, a vetőmagoké pedig 18,9 százalékkal nőtt, a termeléshez felhasznált energiaárak 17,7 százalékos, valamint a gépek és az épületek fenntartási és javítási költségeinek, 7,4, illetve 14,1 százalékos emelkedésével egyidejűleg (KSH, 2022b).

A ráfordítások közül az anyagköltségek emelkedtek legnagyobb mértékben, ami az inputanyagárak számottevő növekedésének következménye.

Az üzemi ráfordítások közül a személyi jellegű ráfordítások növekedése érdemel még említést, amely 5,1 százalékkal 279,9 milliárd forintra emelkedett a vizsgált időszakban. A személyi jellegű ráfordításelemek közül a bérköltség nőtt legnagyobb mértékben, 9,3 milliárd forinttal 224,4 milliárd forintra, ugyanakkor a legnagyobb ütemű (+25,5 százalék) növekedés a személyi jellegű egyéb kifizetéseknél jelentkezett, azonban ez értékben mindössze 4,1 milliárd forintot jelentett. A bérköltség emelkedését igazolják a Központi Statisztikai Hivatal alkalmazásban állókra vonatkozó adatgyűjtései (KSH, 2022e és KSH, 2022f), amelyek alapján a havi bruttó átlagkereset a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati ágazatban 7,8 százalékkal nőtt, miközben az alkalmazásban állók száma 1,4 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál. A bérjárulékok értéke kismértékben csökkent, 1,9 százalékkal 31,2 milliárd forintra mérséklődött. Az értékcsökkenési leírás 3,2 százalékkal 179,6 milliárd forintra emelkedett, miközben az egyéb ráfordítások értéke 11,2 százalékkal, 120,7 milliárd forintra csökkent. A pénzügyi műveletek 26,6 milliárd forintos ráfordítása 4,9 milliárd forinttal maradt el a megelőző évitől.

A mezőgazdasági társas vállalkozások értékesítésből származó nettó árbevétele az aktivált saját teljesítményeik értékével egyidejűleg olyan mértékben növekedett (előbbi +241,8 milliárd forint, utóbbi +48,7 milliárd forint), hogy az eladott áruk beszerzési értékének jelentős emelkedése (+65,9 milliárd forint), valamint a közvetített szolgáltatások értékének 4,9 milliárd forintos bővülése ellenére is nőtt az ágazat kibocsátása (5. és 6. melléklet). A mutató értéke 13,0 százalékkal 1911,4 milliárd forintra emelkedett 2021-ben.

A mezőgazdasági ágazatok kibocsátása 13,0%-kal nőtt.

Ugrás a 5. melléklethez

Ugrás a 6. melléklethez

A mezőgazdasági társas vállalkozások termeléshez felhasznált anyagköltsége (+118,4 milliárd forint), valamint az igénybe vett (+26,8 milliárd forint) és egyéb szolgáltatásaik értéke (+4,9 milliárd forint) egyaránt nőtt, miközben a földbérleti díjak 24,3 milliárd forinttal mérséklődtek, ezáltal a folyó termelő felhasználás 15,1 százalékkal 1318,1 milliárd forintra emelkedett. A földbérleti díj 98,2 milliárd forintra történő mérséklődését árnyalja, hogy az értéke 2020-ban a korábbi évekhez képest rendkívül magasnak bizonyult – 122,4 milliárd forint volt, miközben a 2017–2019 közötti időszakban 70 milliárd forint körül alakult –, így a magas bázishoz képest jelentkező csökkenés egy korábbi év viszonylatában növekedést jelentett volna. Mindezek eredményeképpen az ágazat bruttó hozzáadott értéke 8,6 százalékkal 593,4 milliárd forintra bővült.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére eszközállományuk 389,0 milliárd forintra 3964,0 milliárd forintra emelkedett 2021-ben (8. ábra, 7. melléklet). A számottevő bővüléshez a befektetett eszközök 57,4 százalékkal (+223,3 milliárd forint), a forgóeszközök 41,2 százalékkal (+160,4 milliárd forint), az aktív időbeli elhatárolások pedig 1,4 százalékkal (+5,3 milliárd forint) járultak hozzá. Mindezek eredményeképpen a befektetett eszközök eszközállományon belüli aránya 0,4 százalékponttal emelkedett. A befektetett eszközök bővülése javarészt a tárgyi eszközök állománynövekedésének tulajdonítható, amely 199,8 milliárd forintra haladta meg a 2020. évet, ezáltal 1894,3 milliárd forintra nőtt. A tárgyi eszközök bővülésében három szakágazat, a gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése, a növénytermesztési szolgáltatás és a baromfityesztés játszotta a fő szerepet, amelyek eszközállományának értéke együttesen 152,8 milliárd forintra gyarapodott egy év alatt. A tárgyi eszközökön belül a beruházások, felújítások állománya 22,8 százalékkal, 29,1 milliárd forintra nőtt. A beruházások volumene a teljesítményértékkel egyidejűleg mind a nemzetgazdaságban, mind a mezőgazdaságban nőtt: a volumen előbbi esetében 5,9, utóbbinál 4,1 százalékkal, a teljesítményérték pedig 14,5, illetve 11,5 százalékkal. A teljesítményérték volument meghaladó ütemű növekedése az árváltozásokkal hozható összefüggésbe (KSH, 2022g; KSH, 2022h).

Bővülő eszközállománnyal érte el a mezőgazdaság a magasabb árbevételt.

Ugrás a 7. melléklethez

A nettó termelési érték a tárgyi eszközöknél nagyobb ütemben nőtt (előbbi 24,7, utóbbi 11,8 százalékkal), ezáltal az eszközhatékonyság tovább javult. A befektetett eszközök 10,0 százalékát képező befektetett pénzügyi eszközök állománya 12,2 százalékkal 211,2 milliárd forintra bővült. Az immateriális javak állománya 5,1 százalékkal emelkedett, azonban ez a növekedés értékben mindössze 479 millió forintot jelentett.

A forgóeszközök 160,4 milliárd forintos növekedéséhez a készletek mintegy 60 százalékkal járultak hozzá: a forgóeszközök 35,9 százalékát kitevő készletállomány 95,8 milliárd forintra 42,1 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A forgóeszköz-állomány gyarapodásának további 40 százalékát a vevőkövetelések adták, amelyek állománya 64,6 milliárd forintra 656,0 milliárd forintra nőtt. Az értékpapírok állománya 1,8 milliárd forintra bővült, miközben a pénzeszközök állománya hasonló értékben csökkent. Ez a változás előbbi esetében

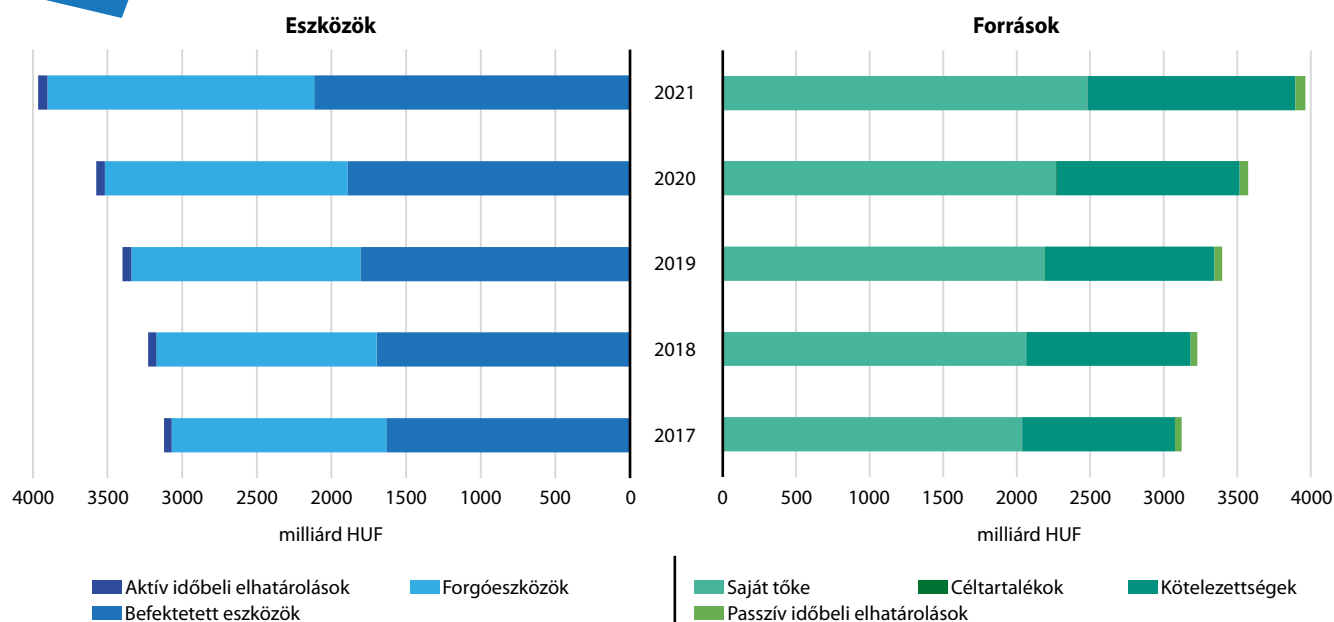
4,6 százalékos emelkedésnek, utóbbinál 0,4 százalékos csökkenésnek felelt meg. A pénzeszközök esetében fontos megjegyezni, hogy alapvetően magas bázishoz képest jelentkezett a csökkenés, hiszen az állomány értéke a 2020. évben jelentősen megnövekedett. A készletek gyarapodási ütemét tekintve elmaradt az értékesítés nettó árbevételétől (előbbi +17,5 százalék, utóbbi +11,6 százalék), ezáltal a készletek napokban mért forgási sebessége kedvezőtlenül alakult: 5,1 nappal volt hosszabb 2021-ben, mint egy évvel korábban. Ezzel egyidejűleg a vevőkövetelések +10,9 százalékos növekedése következtében a kintlévőségek időtartama lerövidült.

Az eszközállomány forrásainak növekedése 55,0 százalékban a saját tőke (+213,9 milliárd forint), 42,0 százalékban pedig a kötelezettségállomány (+164,4 milliárd forint) bővüléséből származott, miközben a növekmény csaknem 3 százalékát a passzív időbeli elhatárolások (+10,8 milliárd forint) jelentették. Habár a növekedés értékben a saját tőkénél bizonyult nagyobbak, a kötelezettségállomány bővülési ütemét tekintve meghaladta azt, előbbi 9,4, utóbbi pedig 13,2 százalékot tett ki. Ez azzal magyarázható, hogy a kötelezettségállomány nagyságrendileg a saját tőke felét teszi ki (8. ábra). A kötelezettségek saját tőke bővülését meghaladó ütemű gyarapodása kismértékben növelte a finanszírozási kockázatot az ágazatban (+0,8 százalékpont), ugyanakkor a mezőgazdaságban tevékenykedők finanszírozása 2021-ben is jóval alacsonyabb kockázatot jelentett, mint az élelmiszeripari vállalkozásoké (előbbi 36,2, utóbbi 59,1 százalék). A saját tőke számottevő növekedésével egyidejűleg a jegyzett tőke állománya mindössze kismértékben emelkedett, azaz a mobilabb tőkeelemek kerültek előtérbe. A saját tőke elemei közül az egyéb tartalékok (+100,7 milliárd forint) és az adózott eredmény (+49,1 milliárd forint) gyarapodása volt kiemelkedő, ugyanakkor az eredménytartalék és a tőketartalék állománya is bővült, előbbi 30,4, utóbbi 26,5 milliárd forinttal.

.....
Az eszközállomány
forrásainak növekedése
55,0%-ban a saját tőke,
42,0%-ban
a kötelezettségállomány
bővüléséből származott.
.....

8. ábra

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2017-2021

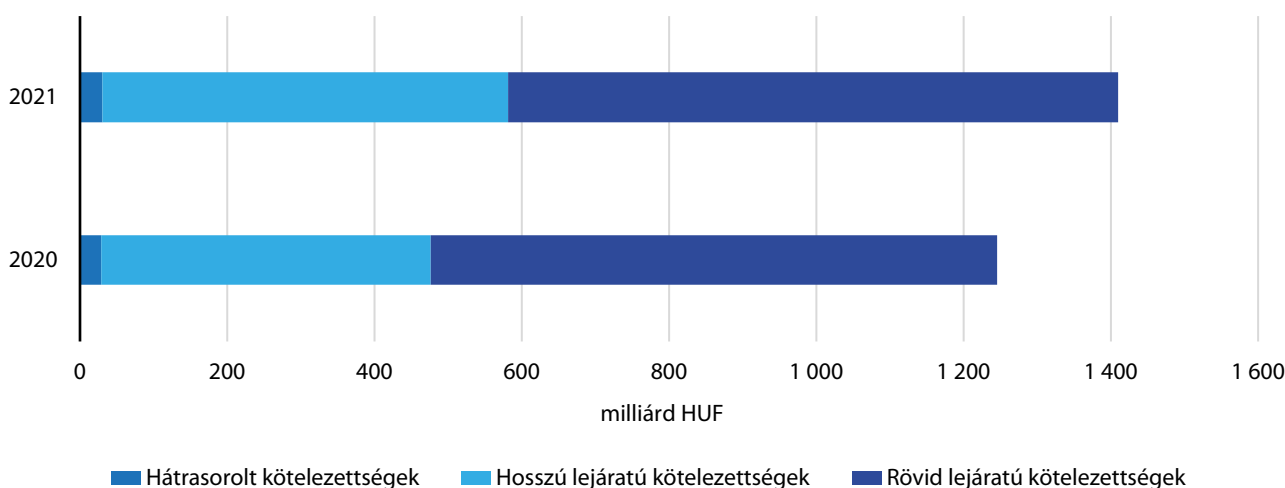
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A kötelezettségeken belül a hosszú lejáratúak nőttek legnagyobb mértékben.

A kötelezettségek állománya a már említett számottevő növekedés következtében 1409,8 milliárd forintra emelkedett (9. ábra). Azon belül is a hosszú lejáratú kötelezettségek növekedése volt kiemelkedő, +102,7 milliárd forint, ezáltal a mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli kötelezettségeinek értéke 550,6 milliárd forintra nőtt 2021-ben. Ebből a pénzügyi intézménytől kapott hosszú lejáratú hitelállomány 17,7 százalékkal, 47,0 milliárd forintra nőtt, ugyanakkor a tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök értéke 12,5 százalékkal, 7,7 milliárd forintra csökkent. A hosszú lejáratú hitelállomány ilyen volumenű növekedését az Agrárminisztérium hitelstatisztikája is alátámasztja, amely alapján a mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelállománya számottevően, 75,4 milliárd forintra bővült. A növekedés elsősorban a beruházási hitelek dinamikus emelkedésének tulajdonítható (+31,0 százalék), miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománya is gyarapodott (+9,0 százalék) az előző évhez képest. Fontos azonban megjegyezni, hogy ez a bővülés magában foglalja a tőketörlesztések átütemezésének hatását, amit a Covid-19-járvány enyhítését célzó vállalati hitelmoratórium eredményezett (Vörös-III és Péter, 2022).

9. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÖTELEZETTSÉGEINEK ALAKULÁSA LEJÁRATI IDŐ SZERINT, 2020–2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

A kötelezettségek eszközállományt meghaladó arányú növekedésének eredményeképpen a tőkeáttételi mutatók kedvezőtlenül alakultak. A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottságának foka 0,7 százalékponttal, annak mértéke pedig 1,9 százalékponttal nőtt, azonban a mutatók értéke (35,6 és 56,8 százalék) még így is alacsonynak számított.

A kötelezettségek bővülése ellenére a mezőgazdaság eladósodottsága továbbra is alacsony.

A rövid lejáratú kötelezettségek állománya 59,8 milliárd forinttal 828,7 milliárd forintra bővült, azon belül is az áruszállításból és szolgáltatásból származó kötelezettségek növekedtek leginkább (+37,4 milliárd forint). A tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek 16,2 milliárd forintra mérséklődtek. A kötelezettségek legkisebb hányadát képező hátrasorolt kötelezettségek állománya 6,6 százalékkal 30,4 milliárd forintra emelkedett (9. ábra).

A rövid lejáratú kötelezettségek növekedése elmaradt a forgóeszközökétől, ami következtében a forgótőke kedvezően változott. Ezzel egyidejűleg a forgótőke saját tőkén belüli aránya is emelkedett. Szintén a forgóeszköz-állomány jelentős növekedése eredményezte a vállalkozások egyébként is magas fizetőképességének (likviditási ráta) további, 4,1 százalékpontos emelkedését.

A pénzeszközállomány csökkenése azonban az ágazat pénzügyi helyzetét kedvezőtlenül befolyásolta, az ágazat pénzhányada 4,6, pénzeszköz-likviditása 4,4, likviditási gyorsrátája pedig 2,3 százalékponttal mérséklődött. A vevőkövetelések állománynövekedésének üteme elmaradt az áruszállításból származó kötelezettségektől, ezáltal a hitelfedezettség az előző évinél 7,3 százalékponttal volt kevesebb, ugyanakkor a 78,1 százalékos értékével még így is kedvezőnek számított. A követelések és rövid lejáratú kötelezettségek hányadosaként értelmezett hitelfedezettségi mutató ugyanakkor 2,3 százalékponttal 79,2 százalékra nőtt az ágazatban, amit a vevőkövetelések éven belüli kötelezettségeket meghaladó mértékű és ütemű növekedése eredményezett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői

A 2020. évinél 0,6 százalékponttal több, összesen 5807 mezőgazdasági társas vállalkozás zárta pozitív eredménnyel az évet, azaz az üzemek 65,7 százaléka nyereségesen működött 2021-ben. A veszteséges vállalkozások aránya 0,4 százalékponttal 28,7 százalékra nőtt, a nullás eredményt realizálóké 1,0 százalékponttal 5,6 százalékra mérséklődött (8. melléklet).

A mezőgazdasági társas vállalkozások kétharmada nyereséges volt 2021-ben.

A mezőgazdasági társas vállalkozások 29,9 százaléka legalább kettő, de legfeljebb kilenc főt foglalkoztatott, továbbá az egy, valamint a 10–49 fővel működő üzemek aránya volt még számottevő, előbbi 20,5, utóbbi 11,1 százalék. A vállalkozások több mint egyharmada továbbra sem alkalmazott munkavállalót. Fontos megjegyezni azonban, hogy ebbe a kategóriába beletartoznak azok a gazdaságok is, amelyek nem közöltek létszámadatot, valamint azok, amelyeknél a munkavégzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő egyéb szervezetnél vannak nyilvántartva.

A mezőgazdasági társas vállalkozások kicsivel több mint egytizedét kitevő 10–49 fős alkalmazotti létszámmal rendelkezőkhöz tartozott az adózás előtti eredmény legnagyobb hányada, 42,2 százaléka. A jövedelem további jelentős részét, 27,1 százalékát a 2–9 főt foglalkoztató gazdaságok adták, 15,1 százalékát pedig a vállalkozások 2,3 százaléka, azaz az 50–249 fős személyi állománnyal működők képezték. A 10–49 főt foglalkoztatók az értékesítés nettó árbevételéhez 35,7 százalékkal, az 50–249 fős munkaerőállománnyal rendelkezők pedig további jelentős hányaddal, 32,6 százalékkal járultak hozzá. Az előbbieken túl a 2–9 főt foglalkoztató vállalkozások részesedése volt még számottevő, 18,0 százalék. A bevétel nagyság tekintetében a 250 főnél is több munkavállalót foglalkoztatók kiemelkedőnek bizonyultak, ugyanis alacsony számuk ellenére (a vállalkozások mindössze 0,1 százaléka) a nettó árbevétel 7,2 százaléka kötődött hozzájuk. Kiemelésre méltó, hogy a vállalkozások 11,1 százaléka, azaz a legalább 10, de legfeljebb 49 főt foglalkoztató üzemek kisebb arányuk ellenére az értékesítés nettó árbevételének és az adózás előtti eredménynek is a legnagyobb részét, 42,2, valamint 35,7 százalékát állították elő (10. ábra).

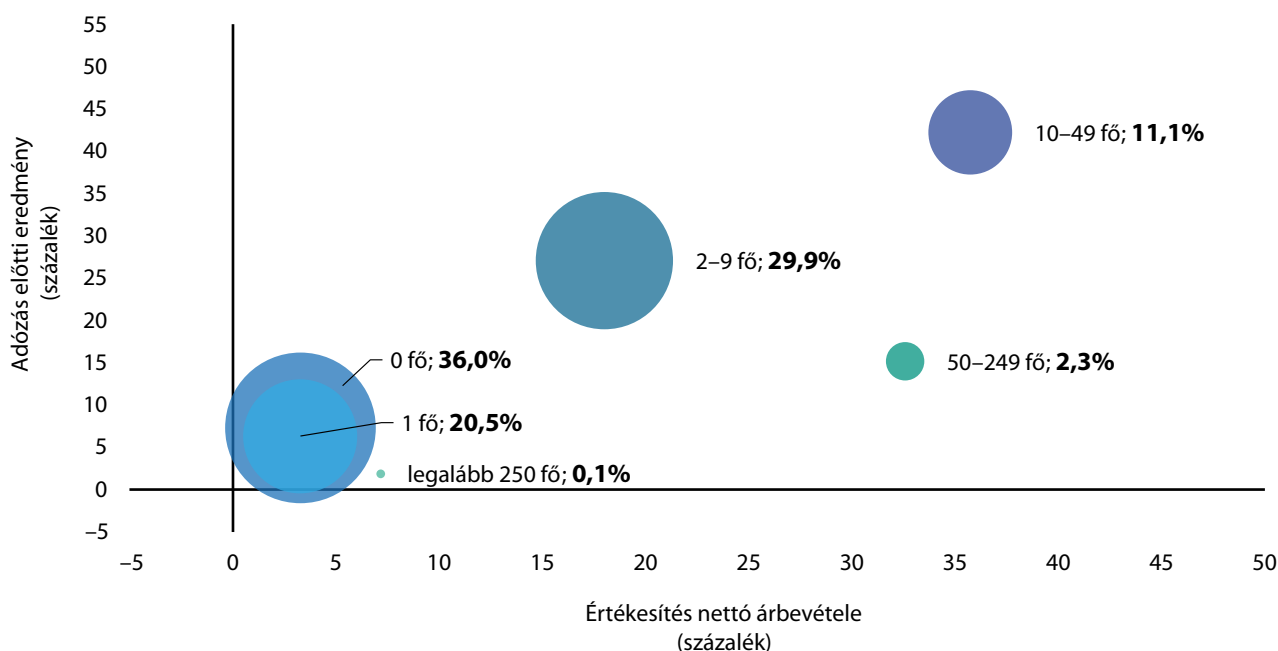
A mezőgazdaság adózás előtti eredményének több mint egyharmadát a 10–49 főt foglalkoztató vállalkozások adták.

A legnagyobb sajáttőke-állománnyal szintén a 10–49 főt foglalkoztatók rendelkeztek: az ágazat saját tőkéjének 38,2 százalékát adták. Őket követték az 50–249 főt, valamint a 2–9 főt foglalkoztatók 26,3, illetve 17,8 százalékkal.

A mezőgazdasági társas vállalkozások száma a legtöbb gazdálkodási forma esetében mérséklődött. A legnagyobb ütemű csökkenés (–15,3 százalék) az egyéb, főbb gazdálkodási formákba nem besorolható vállalkozásoknál jelentkezett, amelyet a szövetkezetek követtek –8,5 százalékkal. Betéti társaság formájában a 2020. évinél 6,9 százalékkal kevesebb,

10. ábra

A mezőgazdasági társas vállalkozások foglalkoztatottak száma szerinti megoszlása (buborék mérete), valamint részesedése az árbevételből (x tengely) és az adózás előtti eredményből (y tengely), 2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

összesen 419 vállalkozás működött 2021-ben. A részvénytársaságok egyébként is alacsony száma 3,3 százalékkal maradt el az előző évitől, ugyanakkor a mezőgazdasági társas vállalkozások legnagyobb hányada, a korlátolt felelősségű társaságok száma 0,6 százalékkal 6722-re emelkedett. A nonprofit szervezetek számában nem történt érdemi változás a vizsgált időszakban, a korábbi éveknek megfelelően a mezőgazdasági vállalkozások elenyésző hányada működött ebben a formában 2021-ben.

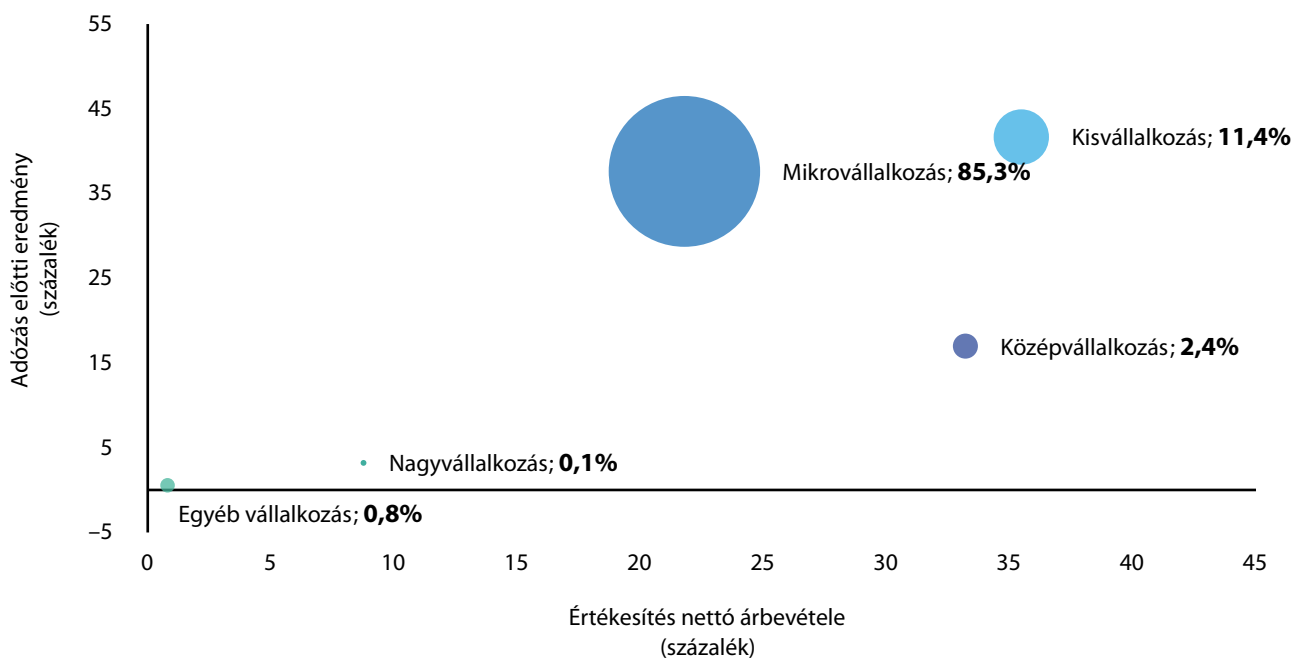
A mezőgazdasági társas vállalkozások jegyzett tőkéjében a külföldi tőke aránya továbbra sem volt hangsúlyos. Ez alól 2021-ben is a betéti társaságok képeztek kivételt: esetükben a külföldi tulajdon aránya több mint 80 százalékot tett ki. A mezőgazdasági társas vállalkozások tőkeszerkezetében a gazdálkodási formák tekintetében nem volt érdemi változás a vizsgált években.

A mezőgazdasági társas vállalkozások túlnyomó többsége, 85,3 százaléka mikrovállalkozás volt 2021-ben. A kisvállalkozások aránya 11,4 százalék, miközben a közép-, a nagy-, valamint az egyéb vállalkozásoké együttesen 3,3 százalékot jelentett. A mikrovállalkozások részesedése az értékesítés nettó árbevételéből 21,8 százalékot, az adózás előtti eredményből pedig 37,6 százalékot tett ki. Annak ellenére, hogy a kisvállalkozások száma a mikrovállalkozásokénak mindössze 13,4 százaléka, számottevően nagyobb árbevétel tudhattak magukénak: az értékesítés nettó árbevételének több mint egyharmadát állították elő (35,5 százalék), emellett az adózás előtti eredményből is magasabb arányt képviseltek (41,7 százalék). A középvállalkozások a mikrovállalkozásokéhoz képest elenyésző számuk ellenére 11,4 százalékponttal nagyobb arányban részesedtek a nettó árbevételből, azonban kevésbé bizonyultak jövedelmezőnek: az adózás előtti eredménynek 17,0 százalékát adták, miközben a mikrovállalkozások csaknem kétszer akkora arányt képviseltek. A 11 nagyvállalkozás az árbevétel 8,8 százalékát állította elő, valamint az adózás előtti eredmény 3,2 százaléka köthető hozzájuk, ugyanakkor csekély számuknak

Az üzemek 11,4%-át kitevő kisvállalkozások állították elő a jövedelem több mint 40%-át.

11. ábra

A mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások méretkategóriák szerinti megoszlása (buborék mérete), illetve részesedése az árbevételből (x tengely) és az adózás előtti eredményből (y tengely), 2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

köszönhetően a szóban forgó mutatók átlagos értéke a nagyvállalkozásoknál volt a legnagyobb, számottevően meghaladta a többi szegmensét (11. ábra). A mezőgazdasági társas vállalkozások sajáttőke-állományának legnagyobb részét, 37,7 százalékát a kisvállalkozások tudhatták magukénak, ugyanakkor a mikro-, és középvállalkozások részesedése is jelentős volt: mindkét szegmens esetében megközelítette a 27 százalékot. Mindemmellett a nagyvállalkozásokhoz volt köthető a saját tőke 7,8 százaléka.

AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN MŰKÖDŐ SZERVEZETEK

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

Az élelmiszer-feldolgozásban 2021-ben 4032 társas vállalkozás működött, számuk a mezőgazdaságban működő szervezetekhez hasonlóan csökkent az előző évhez képest. A csökkenés mértéke (ami 2020-ban csak 5,4 százalékos volt) azonban kisebb, mint a megelőző év (6,7 százalékos) értéke. Az üzemszám mindkét területen tapasztalható és csak kismértékben eltérő ütemű szűkülése következtében az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások aránya az agrárgazdaság egészéből a tárgyévet megelőző évhez képest mérsékelten változott: 28,3 százalékról 27,6 százalékra mérséklődött.

.....
Az élelmiszer-feldolgozó
vállalkozások
nemzetgazdasági súlya
csökkenő számuk ellenére
nem változott.
.....

Nemzetgazdasági szinten az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások aránya a korábbi évekhez hasonlóan 2021-ben is 2,1 százalék volt. Ennek egyik oka, hogy a vállalkozások száma egyéb ágazatokban is visszaesett, így kiemelten a kereskedelem és gépjárműjavítás, a szálláshelyszolgáltatás és vendéglátás, a szállítás és raktározás ágazatokban, valamint a feldolgozóiparban és az egyéb ipar területén. A nyereséges élelmiszer-feldolgozó üzemek száma 2021-ben 2430 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából a korábbi évekhez hasonlóan 2,0 százalékot tett ki. A nyereséges vállalkozások aránya az élelmiszer-feldolgozásban 60,3 százalékot ért el, ami megközelíti a gazdaság egészére jellemző 61,6 százalékos szintet, és az összes vizsgált ágazat közül négy az élelmiszeriparénál is jóval alacsonyabb arányt képviselt (3. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások a nemzetgazdaság üzemi tevékenység eredményéből 4,5 százalékot, az adózás előtti eredményből 4,1 százalékot képviseltek. Az üzemi tevékenység eredményének aránya kevesebb, mint 1,0 százalékponttal mérséklődött, az adózás előtti eredmény aránya 1,3 százalékponttal csökkent a 2020-as évhez képest, melyet az magyaráz, hogy a nemzetgazdasági szintű üzemi és adózás előtti eredmény is

nagyobb mértékben növekedett (előbbi 35,2 százalékkal, utóbbi 59,1 százalékkal), mint az élelmiszer-feldolgozó ágazat megfelelő eredménykategóriái (előbbi 16,3 százalékkal, utóbbi 21,2 százalékkal). Elmondható, hogy az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása szektorban 2021-ben mind a nettó árbevétel, mind az eszközállomány növekedésének mértékét (13,8 százalék és 19,3 százalék) meghaladta az adózás előtti eredményé (21,2 százalék), így a jövedelmezőség is emelkedett (3. melléklet).

Az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 0,3 százalékponttal 4,5 százalékra emelkedett, az eszközarányos adózott eredmény (ROA) 0,1 százalékponttal 5,2 százalékra nőtt. A sajáttőke-arányos adózott eredmény (ROE) pedig kiemelkedőnek számító 1,0 százalékpontos emelkedéssel 13,6 százalékos értéket ért el. Az adózott eredmény 2021-ben 21,8 százalékkal, a saját tőke értéke 12,4 százalékkal nőtt. A befektetett eszközök jövedelmezősége szintén emelkedett, 0,3 százalékponttal 10,1 százalékos szintre. Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások összes eszközarányos adózás előtti eredménye a nemzetgazdaság többi ágazatához viszonyítva a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat után a második legmagasabb volt (5,5 százalék), míg a sajáttőke-arányos adózás előtti eredmény esetében fordított volt a helyzet, mert a nemzetgazdaság összes ágazatának összevont értéke (14,7 százalék) kisebb mértékben, az egyéb gazdasági tevékenység értéke nagyobb mértékben (18,0 százalék) meghaladta az élelmiszer-feldolgozó vállalatok 14,4 százalékos értékét.

A jövedelmezőségi mutatók javultak.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások a nemzetgazdaság nettó árbevételének 5,6 százalékát állították elő a tárgyévben, ez 0,1 százalékponttal volt kevesebb, mint az előző évben, az összes eszközállománynak pedig 3,9 százalékát adták, amely 0,2 százalékponttal haladta meg a 2020. évi értéket. Az árbevételből való részesedés – a bázisévhez hasonlóan – nagyobb súlyt képviselt, mint az eszközállományon belüli, vagyis relatíve kisebb eszközállománnyal relatíve nagyobb forgalmat bonyolítottak le a vállalkozások, miközben mind az eszközállomány, mind a nettó árbevétel szintje növekedett. Ugyanakkor az árbevétel növekedési mértéke (13,8 százalék) elmaradt az eszközállomány bővülésétől (19,3 százalék), így az árbevételnek az összes eszközhöz viszonyított arányával kifejezhető eszközfelhasználási hatékonyság visszaesett, a 2020. évi 122,1 százalékról 116,5 százalékra. A nettó termelési értékhez viszonyított tárgyieszközhatékonyság szintén csökkent 57,6 százalékról 55,0 százalékra. A ráfordítások aránya 2021-ben a nemzetgazdasági összes ráfordításhoz képest ugyancsak 5,6 százalék volt (a nettó árbevételhez hasonlóan), és ez a bázisévi arányhoz képest változatlanul bizonyult, mert mind a nemzetgazdasági szintű összes ráfordítás, mind az élelmiszer-feldolgozó szektor összes ráfordítása 12,0 százalékkal nőtt.

A pénzügyi mutatókat tekintve megállapítható, hogy az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eladósodottsági foka (azaz kötelezettségek az eszközállomány százalékában) tovább romlott. A szóban forgó mutató 2020-ban 53,1 százalék volt, 2021-ben 2,4 százalékpontos emelkedés révén ez az érték 55,5 százalékra nőtt (10. melléklet). Az eladósodottság romlásának oka, hogy a kötelezettségállomány nagyobb mértékben bővült (24,6 százalékkal), mint az eszközállomány (19,3 százalékkal). Tovább árnyalja a képet, hogy a kötelezettségállományon belül a hosszú lejáratú kötelezettségek növekedtek dinamikusabban, 37,3 százalékkal, szemben a rövid lejáratú kötelezettségek 17,6 százalékos bővülési mértékével. A hosszú lejáratú kötelezettségek értékének növekménye is meghaladta a rövid lejáratú kötelezettségét, előbbi 243,5 milliárd forinttal emelkedett (leginkább a pénzügyi intézményektől származó hitelek következtében), míg utóbbi 211,3 milliárd forinttal nőtt (a szállítói kötelezettségek, az egyéb kapott hitelek és kölcsönök, valamint a kapcsolt és egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szembeni, illetve az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek emelkedésének köszönhetően). Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsági foka 2021-ben (55,5 százalék) a nemzetgazdaság egészének eladósodottsági fokát is meghaladta 1,7 százalékponttal (2020-ban a különbség még csak 1,3 százalékpont volt), és a bázisévhez hasonlóan, ágazati sajátosságból adódóan jóval magasabb volt, mint a mezőgazdasággal, vadgazdálkodással és halászattal foglalkozó társas vállalkozások 35,6 százalékos értéke.

Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsága 2021-ben tovább romlott.

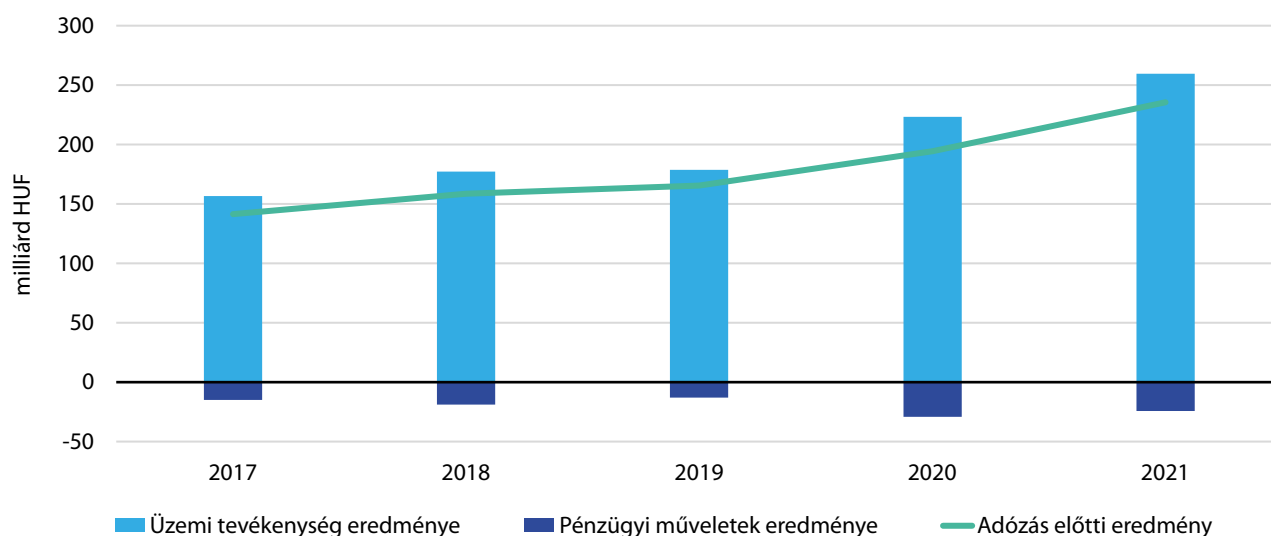
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások adózás előtti eredménye 2021-ben tovább emelkedett. Az ágazat az utóbbi éveket jelentős mértékben meghaladó, kiemelkedő növekedést realizált, mivel az adózás előtti eredmény 41,2 milliárd forinttal bővült a 2020. évi értékhez (194,2 milliárd forint) képest, és ezáltal az eredmény 235,4 milliárd forintra nőtt (12. ábra). A szektor vállalkozásai az elmúlt öt évben átlagosan évi 10,3 százalékkal növelték eredményüket, így nominálisan az eddigi legmagasabb eredményt érték el 2021-ben, illetve a tárgyévi növekedés mértéke is kiemelkedő, 21,2 százalék volt. Az adózás előtti eredmény alapján a vállalkozások 60,3 százaléka volt nyereséges 2021-ben (2430 vállalat), míg 36,3 százalékuk (1464 vállalat) veszteségesnek bizonyult, és 3,4 százalékuk, összesen 138 cég nullás eredményt ért el. A 2020-as évhez képest a nyereséges vállalkozások száma 7,0 százalékkal nőtt, míg a veszteségesek száma 6,1 százalékkal csökkent, a nullás eredményt elérők száma pedig 0,9 százalékkal lett kevesebb. Az adózás előtti eredményük alapján nyereséges vállalkozások 53,3 milliárd forinttal és 23,2 százalékkal nagyobb nyereséget értek el, míg a veszteséges vállalatok 12,1 milliárd forinttal, azaz 33,9 százalékkal növelték veszteségeiket az előző évhez viszonyítva (13. melléklet).

12. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB EREDMÉNYKATEGÓRIÁINAK ALAKULÁSA, 2017–2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az adózás előtti eredmény kimagasló mértékű és ütemű bővülésének elsődleges oka az értékesítés nettó árbevételének 604,5 milliárd forintos növekménye volt, melyhez az anyagjellegű ráfordításoknak egy kisebb mértékű, 486,8 milliárd forintos emelkedése társult. A 2021-es évben e két eredménycsoport csak minimálisan eltérő mértékben: 13,8 és 14,5 százalékkal gyarapodott. Következésképpen az üzemi eredmény növekedése is figyelemre méltó, 36,4 milliárd forint volt, így 2021. évi értéke már 259,6 milliárd forintos szintet ért el. Az üzemi bevételek és a termeléshez felhasznált ráfordítások különbözete az elmúlt évek alatt folyamatosan, de változó mértékben nőtt, az emelkedés átlagos éves mértéke 13,1 százalék volt, melyet a tárgyévi üzemi eredménynek a 16,3 százalékos növekedése jelentősen felülmúlt.

Az üzemi és az adózás előtti eredmény emelkedése jelentősen felülmúlta az elmúlt évek átlagos növekedési mértékét.

Az üzemi eredmény már említett 36,4 milliárd forintos bővülése az elmúlt öt év alatt a második legmagasabbnak számított (12. ábra), ezt az értéket csak a 2020-as növekedés lépte túl 8,1 milliárd forinttal. A pénzügyi műveletek eredménye az utóbbi öt évben negatív volt, a legnagyobb veszteség 2020-ban fordult elő (–29,0 milliárd forint), melynek legfőbb okát az árfolyamnyereség és árfolyamveszteség különbözete jelentette. A negatív eredmény kis mértékben csökkent 2021-ben (–24,2 milliárd forintra).

Az árbevétel és eredmény kiemelkedő növekedése a volumenváltozás és áremelkedés együttes hatásával magyarázható. A tárgyévben az élelmiszer, ital és dohánytermékek gyártása területén a volumennövekedés mértéke 8,9 százalékos volt a bázisévhez képest (KSH 2022j, 2022k). A termelői árak növekedésének mértéke ennél kicsit alacsonyabb, 7,1 százalék volt. A belföldi értékesítési árak átlagosan 6,3 százalékkal, míg az exportárak 8,4 százalékkal emelkedtek az élelmiszer-feldolgozó ágazatban 2021-ben (KSH, 2022k). A tárgyévben tehát mind a mennyiség, mind az árak változása jelentős hatást gyakorolt az árbevételre és az eredményre egyaránt.

Összességében az ágazat vállalkozásai adófizetési kötelezettségüknek eleget téve az előző évinél 39,7 milliárd forinttal nagyobb, 222,1 milliárd forint adózott eredményt értek el 2021-ben.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2021. évi összes bevétele 5333,3 milliárd forint volt, amely 586,9 milliárd forinttal haladta meg a 2020. évi értéket, így ez kiemelkedően magas 12,4 százalékos növekedést jelentett. A legnagyobb mértékben az értékesítés nettó árbevétele emelkedett 4368,9 milliárd forintról 4973,3 milliárd forintra, 604,5 milliárd forintos bővülést realizálva. A növekedés forintban kifejezve valamivel nagyobb mértékben származott a belföldi (345,2 milliárd forint), mint az exportértékesítés (259,3 milliárd forint) emelkedéséből. Az ágazati értékesítés szerkezetében nem történt érdemi változás. Az elmúlt években a nettó árbevétel kétharmad része belföldi, egyharmad része exportértékesítésből származott (Vörös-Íllés és Lámfalusi, 2021), a tárgyévben a belföldi árbevétel az értékesítés nettó árbevételének 65,1 százalékát tette ki (9. melléklet).

Az árbevétel 12,4%-os növekedésének oka a termelői árak és a volumen együttes emelkedése volt.

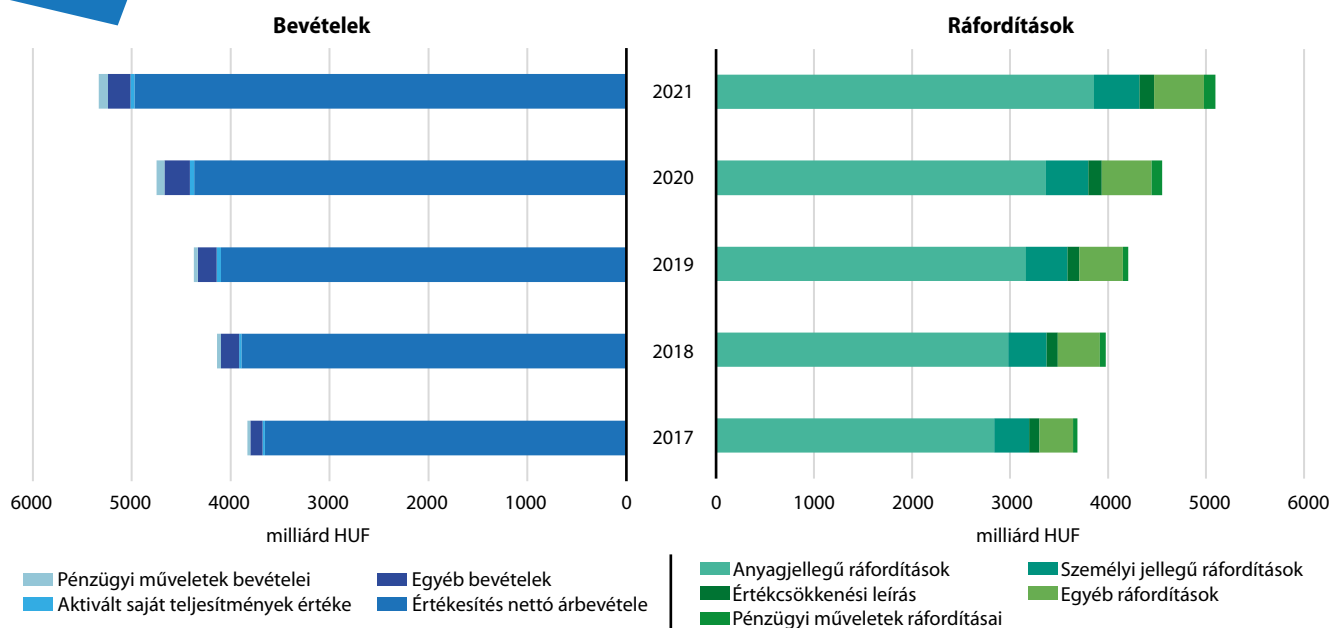

A belföldi értékesítés a tárgyévben 11,9 százalékkal, az exportértékesítés pedig 17,6 százalékkal nőtt a volumen és az árak együttes jelentős emelkedésének következtében. Az összes bevételen belül jóval kisebb részt képviseltek az egyéb bevételek és az aktivált saját teljesítmények, továbbá a pénzügyi műveletek bevételei. Az egyéb bevételek 27,2 milliárd forinttal mérséklődtek, így 2021-re 228,9 milliárd forintra csökkent, ami 10,6 százalékos változást jelentett. Az aktivált saját teljesítmények értéke hasonló mértékben, 11,0 százalékkal maradt el az előző évitől (13. ábra).

A pénzügyi műveletek bevételei 18,1 százalékkal, 14,3 milliárd forinttal emelkedtek, és így 2021-re 93,5 milliárd forintot értek el. A növekedésnek csak alig több, mint egynegyedét, pontosan 26,6 százalékát magyarázta a kapott kamatok és kamatjellegű bevételek, valamint a kapott osztalék, részesedés emelkedése, így az eredménycsoport értékének változását ezen kívül a részesedésekből származó bevételek, árfolyamnyereségek összege (27,7 százalék), a befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek, árfolyamnyereségek összege (4,0 százalék), valamint a pénzügyi műveletek egyéb bevételeinek emelkedése (41,8 százalék) befolyásolták még.

13. ábra

BEVÉTELEK ÉS RÁFORDÍTÁSOK AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÁSBAN, 2017–2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2021. évi összes ráfordítása 5097,9 milliárd forint volt, ami 545,7 milliárd forinttal haladta meg a 2020. évi értéket, így ez 12,0 százalékos növekedést jelentett. A növekedés minden ráfordításcsoport esetében megfigyelhető volt, de a legnagyobb változások az anyagjellegű ráfordításokban (486,8 milliárd forint) és a személyi jellegű ráfordításokban (35,2 milliárd forint) keletkeztek. Az anyagjellegű ráfordítások növekedésének meghatározó részét (71,3 százalékát) az anyagköltségek 347,3 milliárd forintos (14,9 százalékos) emelkedése okozta, miközben az eladott áruk beszerzési értéke ennél kisebb értékben, 86,5 milliárd forinttal nőtt a bázisévhez képest (13. ábra). A személyi jellegű ráfordítások növekedésén belül a bérköltségek emelkedése képviselte a növekedés legjelentősebb részét, 85,7 százalékát. Az élelmiszer-feldolgozó iparágban a bérköltségek 8,9 százalékkal emelkedtek 2021-ben. Az élelmiszer, ital és dohánytermékek gyártása ágazatban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos havi bruttó keresete 2021-ben 381 ezer forint volt, ami a megelőző év 356 ezer forintos értékéhez képest átlagosan 7,0 százalékos emelkedést jelentett (KSH, 2022e, 2022k). Ugyanakkor az átlagos állományi létszám csak minimális mértékben változott (0,1 százalékkal), 84 771 főre nőtt. A bérköltséggel megegyezően a bérjárulékok és a személyi jellegű kifizetések is emelkedtek, csak kisebb mértékben, előbbi 1,2 milliárd forinttal, utóbbi 3,4 milliárd forinttal.

A ráfordítások közül az anyagjellegűek emelkedtek a legnagyobb mértékben, 14,5%-kal.

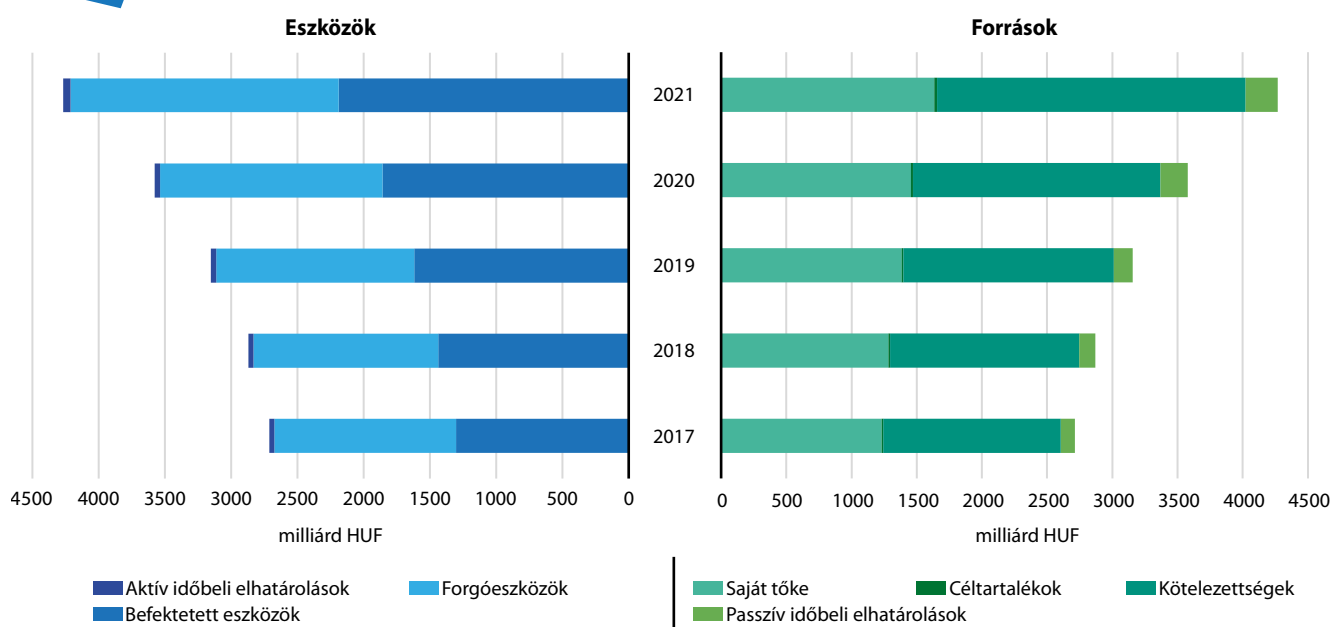
A pénzügyi műveletek ráfordításainak növekedési tényezői közül a 9. melléklet a fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások értékének növekményét közli, ami 2021-ben 7,9 milliárd forint volt, és ami a teljes növekedés meghatározó részét, 83,0 százalékát tette ki. Azonban a tárgyévi értéken belül a fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások aránya csupán 23,9 százalékot jelentett, vagyis a tárgyévi pénzügyi ráfordítások zömét (73,7 százalékát) a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai okozták.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközállománya 3577,7 milliárd forintról 4267,5 milliárd forintra nőtt 2021-ben, amely 19,3 százalékos bővülést jelentett a bázisévi értékhez képest (11. melléklet). A kiemelkedő mértékű 689,8 milliárd forintos növekedés eszközoldalón nagyságrendileg fele-fele arányban oszlott meg a forgóeszközök (50,0 százalék, 344,7 milliárd forint) és a befektetett eszközök (48,0 százalék, 330,8 milliárd forint) között. Az aktív időbeli elhatárolások változása mérsékelte, mindössze 14,3 milliárd forintos emelkedés volt (14. ábra).

14. ábra ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÁSBAN, 2017–2021

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A befektetett eszközök bázisévhez viszonyított 17,8 százalékos növekedését legnagyobb részben (81,3 százalékban) a tárgyi eszközök növekedése magyarázta. A tárgyi eszköz-állomány 16,0 százalékkal, 268,9 milliárd forinttal nőtt. Ezen belül legnagyobb mértékben a kiadványban egyéb kategóriaként nyilvántartott, a beruházásokra adott előlegeket és a tárgyi eszközök érték helyesbítését magában foglaló tétel emelkedett, 79,3 százalékkal, 99,0 milliárd forinttal. A százalékos mértékben jelentős növekedés egyik oka az alacsony előző évi bázisérték. A fenti növekedés meghatározó részét, 81,8 százalékát a nagyvállalatok tudhatták magukénak. A tárgyi eszköz-állományon belül a beruházások, felújítások záró mérlegértékének növekménye 92,2 milliárd forintos növekedéssel ugyancsak kiemelkedőnek számított, ami 51,7 százalékos emelkedést jelentett. A magas százalékos emelkedésben ebben az esetben is szerepet játszott az alacsony előző évi bázisérték. A növekedés meghatározó részét, 85,3 százalékát ugyancsak a nagyvállalatok képviselték. A tárgyi eszközökön belül a műszaki berendezések, gépek, járművek értéke szintén növekedett, de jóval kisebb mértékben, 36,5 milliárd forinttal (6,6 százalékkal), továbbá az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű

A tárgyi eszközökön belül a beruházások, felújítások 51,7%-kal nőttek.

jogok állománya is hasonló mértékben, 37,7 milliárd forinttal (5,2 százalékkal) emelkedett. A tárgyévben már aktivált (így a beruházások, felújítások sorból kikerült), valamint az újonnan elindított beruházásokra vonatkozó összesített KSH-adatgyűjtés alapján kimutatható, hogy – 2021-ben bár a nemzetgazdasági beruházások volumenindexe az előző évhez képest 4,3 százalékos növekedést mutatott, és ezen belül a feldolgozóiparban 8,5 százalékkal emelkedett a fejlesztések volumenindexe a 2020. évihez képest – az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása területen a beruházások volumenindexében kiemelkedően magas, 38,3 százalékos növekedés keletkezett, míg a feldolgozóipari beruházások teljesítményértéke folyóáron 25,7 százalékkal bővült az előző évhez képest (KSH, 2022g, 2022h, 2022i). A tárgyi eszközök állományának továbbra is a két legmeghatározóbb összetevője az ingatlanok és vagyoni értékű jogok (2021-ben már 763,9 milliárd forintos értékkel), valamint a műszaki berendezések, gépek, járművek (2021-ben már 591,4 milliárd forintos értékben) voltak.

A forgóeszköz-állomány 2020-hoz képest 20,5 százalékkal nőtt, és ezt a növekedést – összhangban a bevételek növekedésével – nagyobb részben (56,0 százalékban) a követelésállomány rendkívüli mértékű emelkedése (192,9 milliárd forint) okozta, kisebb részben (34,9 százalékban) pedig a készletállomány bővülése (120,3 milliárd forint) magyarázta. A pénzeszközök 2021-ben a forgóeszközök növekedésének csupán 9,8 százalékaért feleltek, és értékét tekintve szerény (33,9 milliárd forintos) mértékben változtak. Az értékpapír-állomány alig változott, 2,4 milliárd forinttal (–0,7 százalékkal) csökkent (11. melléklet).

A forgóeszközökön belül a követelésállomány növekedése volt kiemelkedő.

A források 689,8 milliárd forintos növekedését az iparági jellegzetességnek köszönhetően legnagyobb részben (67,8 százalékban) a kötelezettségek kiemelkedően magas 467,6 milliárd forintos emelkedése okozta. A változás kisebb részét (26,1 százalékát) a saját tőke emelkedése magyarázta, amely 180,3 milliárd forintot tett ki, és még kisebb részét (5,4 százalékát) a passzív időbeli elhatárolások 37,3 milliárd forintos növekedése idézte elő (14. ábra).

A kötelezettségek tavalyi évhez viszonyított jelentős mértékű, 24,6 százalékos növekedését elsősorban a hosszú lejáratú kötelezettségek 37,3 százalékos (243,5 milliárd forintos) emelkedése okozta, és azon belül is a hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől) nagymértékű bővülése, másrészt a tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök emelkedése befolyásolta. A hosszú lejáratú (pénzügyi intézményektől származó) hitelek értéke 25,0 százalékkal (86,4 milliárd forinttal) nőtt. A szóban forgó ráfordítástétel 2021. évi belső szerkezetéről elmondható, hogy a 431,4 milliárd forintos állomány több mint felét a beruházási hitelek tették ki (221,6 milliárd forint), de meghatározó volt a hosszú lejáratú forgóeszközhitel-állomány 180,3 milliárd forintos értéke is (Vörös-Illés és Péter, 2022). Jelentős volt még a hosszú lejáratú kötelezettségeken belül a tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök 60,6 százalékos növekedése, ami értékben 60,1 milliárd forintos többletforrást jelentett a bázisévhez képest. Ezen kívül – jellemzően a nagyvállalatok esetében – a hosszú lejáratú kötelezettségek növekedésének további fontos elemei voltak a kapcsolt vállalkozással, valamint jelentős tulajdoni viszonyban lévő és egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szembeni tartós kötelezettségek emelkedése.

A kötelezettségek és a hosszú lejáratú hitelek értéke jelentősen emelkedett.

A rövid lejáratú kötelezettségek 17,6 százalékkal, értékben 211,3 milliárd forinttal emelkedtek. Annak változását a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek, valamint az egyéb kapott hitelek, kölcsönök alig befolyásolták, helyette a szállítók bővülése (kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból) a rövid lejáratú kötelezettségek növekedésének közel felét (47,3 százalékát) tette ki 100,0 milliárd forintos értékben. A rövid lejáratú kötelezettségek fennmaradó növekményének fő mozgatórugói a leányvállalatokkal, valamint az egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek és ezeken kívül még az egyéb tételek voltak.

A rövid távú pénzügyi helyzet egyes mutatói javultak, míg mások kedvezőtlenebbé váltak.

A rövid távú pénzügyi helyzetet elemezve megállapítható még, hogy a likviditási mutatók közül az általános likviditási ráta és a likviditási gyorsráta, valamint a hitelfedezettségi mutató (követelések/rövid lejáratú kötelezettségek) jelentősen javultak, viszont a pénzhányad és a pénzeszköz-likviditás, valamint a vevők/szállítók képlettel számolt hitelfedezettsége romlott. A pénzhányad 25,2 százalékról 23,6 százalékra (1,5 százalékponttal) csökkent, a pénzeszköz-likviditás 23,5 százalékról 22,4 százalékra mérséklődött. A vevők/szállítók mutató 97,5 százalékról 91,1 százalékra (6,4 százalékponttal) csökkent, de ezt kismértékben ellensúlyozta, hogy a követelések/rövid lejáratú kötelezettségek értéke 62,9 százalékról 67,2 százalékra javult (10. melléklet). További elemzésekkel az is kimutatható, hogy a beszerzés, termelés és értékesítés alapvető logisztikai folyamatainak összesített időszükséglete ágazati szinten továbbra is stabil maradt. Bár a készletezési időszakban tapasztalható volt kismértékű növekedés (melynek oka a készleteknek [19,3 százalék] a nettó árbevétel növekedését [13,8 százalék] meghaladó ütemű bővülése), és a kintlévőségek időtartama is nőtt (hiszen a vevőkövetelések pedig 17,0 százalékkal emelkedtek), viszont ágazati szinten a szállítói tartozások időtartamának növekedése (bár ez további kockázatot jelent) ellensúlyozta e fenti változásokat. Így a pénzciklus (a készletezési időszak + a kintlévőségek időtartama – a szállítói tartozások időtartama) hossza – melyet saját vagy idegen forrásból finanszírozni szükséges – a 2020-as 41,3 naphoz képest alig változott, 2021-ben 40,7 nap volt. A mérlegekből átlagos értékekkel számolva (azaz a 2019–2021 intervallum értékeit figyelembe véve) az előbbiekhöz nagyon hasonló folyamatok tárultak fel, és ezzel a módszerrel kalkulálva a pénzciklusban szintén egy viszonylag stabil, de valamivel kisebb érték volt kimutatható (2020-ban 39,4 nap, 2021-ben 38,6 nap).

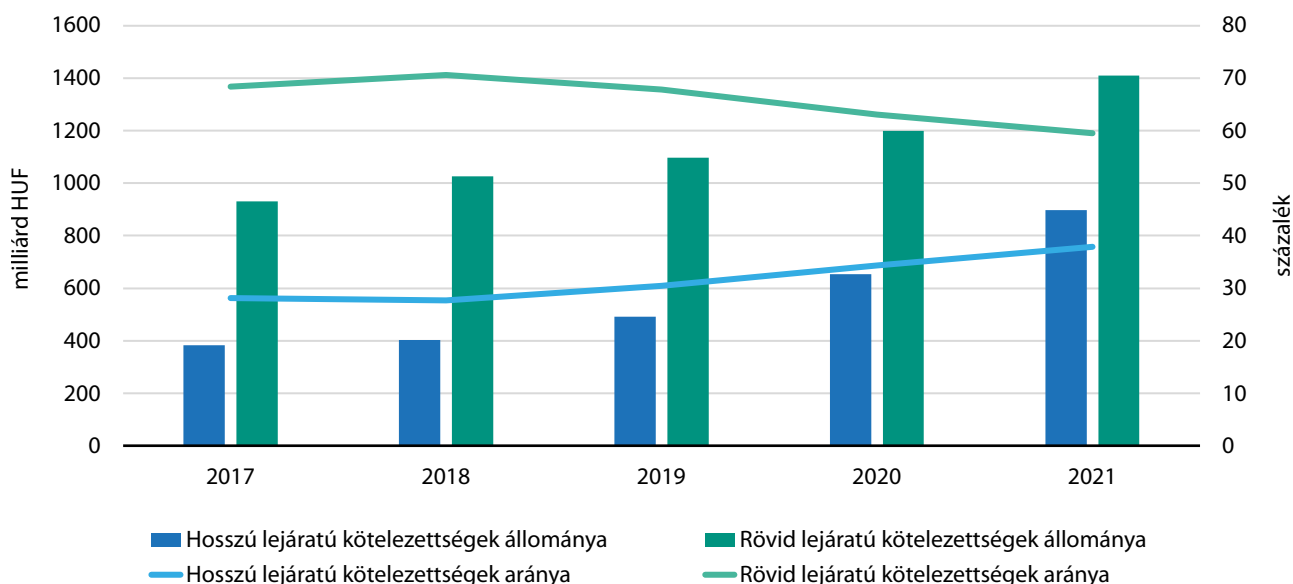
A saját tőke elemei – a jegyzett, de még be nem fizetett tőke kismértékű csökkenését kivéve – 2021-ben növekedtek. Összességében a saját tőke 12,4 százalékkal, 180,3 milliárd forinttal bővült. A saját tőke elemei közül a legnagyobb mértékben (64,1 milliárd forinttal) az eredménytartalék növekedett, és ezzel 14,8 százalékos bővülést produkált. Az egyéb tartalékok 49,0 milliárd forinttal emelkedtek, ami 22,2 százalékos növekedésnek felelt meg, az adózott eredmény 39,7 milliárd forinttal bővült, a tőketartalék 18,6 milliárd forinttal, a jegyzett tőke pedig 10,6 milliárd forinttal növekedett (11. melléklet).

A saját tőke 12,4%-kal nőtt.

Az ágazati eszköz- és forrásszerkezet összevetéséről elmondható, hogy bár az eladósodottság foka és mértéke évek óta nő, továbbá a tőkeerősség és a befektetett eszközök fedezettsége évek óta csökken – ez utóbbi meg sem közelíti a 100 százalékos kívánt értéket, sőt 2021-ben 75,0 százalék alá csökkent az értéke –, az élelmiszer-feldolgozók az egyébként ágazati sajátosságnak tekinthető rövid távú, viszonylag magas kockázati kitettséget a tárgyévben is relatíve jól kezelték. Az ágazati kockázatmenedzsmentet hatékonyan segítették a nemzeti agrártámogatások és a pénzügyi intézmények által nyújtott finanszírozási lehetőségek. A rövid távú logisztikai folyamatok megtérülési mutatóit az ágazati szereplők a volumenbővítés és az értékesítési árak növelése, valamint a beszállítóknak történő fizetések kismértékű késleltetése révén úgy alakították, hogy a pénzciklus értéke stabil maradjon. Kedvező jel az is, hogy 2021-ben tovább folytatódott a forrásoldalnak az a szerkezeti változása, miszerint a viszonylag magas és évek óta kismértékben növekvő kötelezettség-arányon belül a tárgyévben is tovább emelkedett a hosszú lejáratú kötelezettségek súlya a rövid lejáratú kötelezettségekéhez képest. Ez utóbbi folyamat révén a 2018-as 70,6 százalékos szintű rövid lejáratú kötelezettségállomány-hányadot sikerült 2021-re ágazati szinten 59,5 százalékra mérsékelni a teljes kötelezettségállományhoz viszonyítva, és ezzel együtt a hosszú lejáratú kötelezettségek állományának arányát a 2018-as 27,7 százalékról 37,9 százalékra növelni, kissé stabilizálva ezzel a fizetőképességet (15. ábra).

15. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÖTELEZETTSÉGEINEK VÁLTOZÁSA LEJÁRATI IDŐ SZERINT, 2017–2021

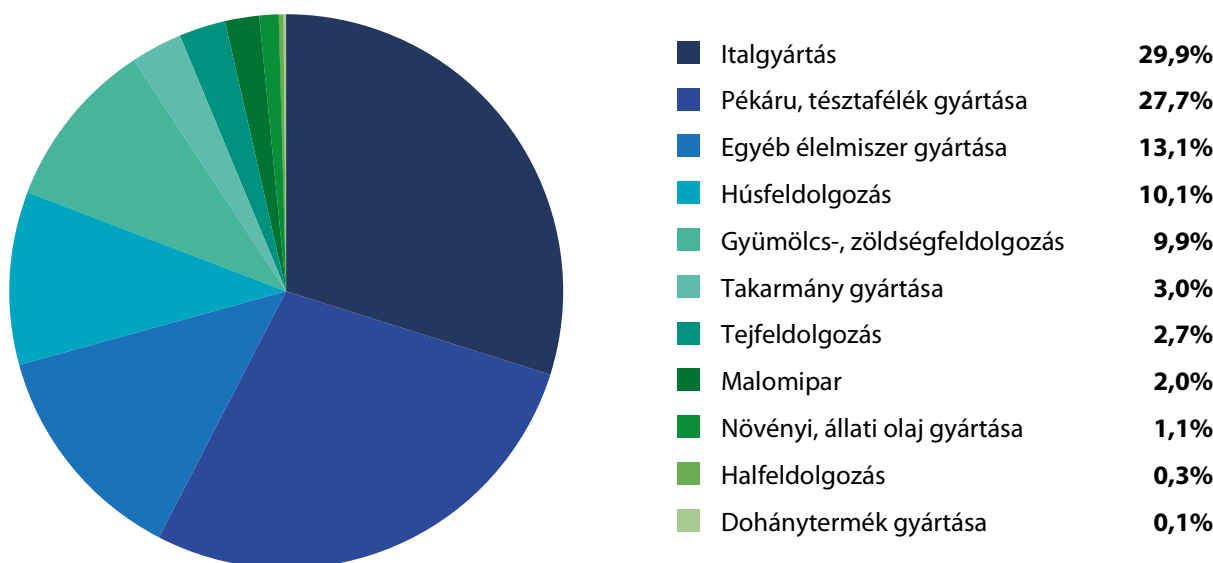
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma és méretkategória szerint

Az összes, 4032 élelmiszer-feldolgozó alágazatokban tevékenykedő társaság közül a legnagyobb vállalkozásszámmal az italgyártással, valamint a pékáru és tésztafélék gyártásával foglalkozó vállalkozások rendelkeztek. A két alágazat együttesen 2322 vállalkozást jelentett a tárgyévben, és 57,6 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszer-feldolgozáson belül (16. ábra). Ezt követte az egyéb élelmiszerek gyártása 13,1 százalékos, a húsfeldolgozás 10,1 százalékos, majd a gyümölcs- és zöldségfeldolgozás 9,9 százalékos részesedéssel. A tárgyévben 3,0 százalékos részarányt tudhatott magénak a takarmány gyártása alágazat, és 2,7 százalékos részarányt képviselt a tejfeldolgozás. A bázisévhez hasonlóan ennél kisebb súllyal bírt a malomipar (2,0 százalék), a növényi, állati olaj gyártása (1,1 százalék), a halfeldolgozás (0,3 százalék) és a dohánytermék gyártása (0,1 százalék) alágazat. A vállalkozások számát tekintve – a halfeldolgozás, -tartósítás alágazat kivételével – minden alágazatban csökkenés volt megfigyelhető. Összesen 229 vállalattal kevesebb folytatott gazdasági tevékenységet az ágazatban 2021-ben, és ezen belül az italgyártás, valamint a gyümölcs- és zöldségfeldolgozás alágazatban volt a legmagasabb a csökkenés értéke (65 és 43 vállalat). Ez a két alágazat a teljes vállalatszám változását tekintve arányaiban is a legnagyobb részeket (28,4 és 18,8 százalékot) képviselte. Jelentős visszaesés volt még tapasztalható az egyéb élelmiszer gyártása (–16,6 százalék), valamint a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazatban is (–15,3 százalék), utóbbin belül a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazat vállalatainak száma csökkent a legnagyobb mértékben (10,5 százalékkal).

16. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN TEVÉKENYKEDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZTLÁSA 2021-BEN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az értékesítés nettó árbevétele valamennyi alágazatban és szakágazatban emelkedett 2021-ben. Az összesen 4973,3 milliárd forintos árbevétel legnagyobb részét (22,0 százalékát, 1093,4 milliárd forintot) 2021-ben is a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalkozásai érték el. Az árbevételből második helyen az egyéb élelmiszer gyártása alágazat részesedett (13,5 százalékkal, 673,7 milliárd forinttal), s ezt követi az ital gyártása alágazat aránya és értéke (13,4 százalékkal, 665,9 milliárd forinttal).

A legmagasabb árbevételt 2021-ben is a húsfeldolgozás alágazat érte el.

Az élelmiszer-feldolgozás árbevétel-emelkedése 604,5 milliárd forint volt 2021-ben. Ezen belül a legjelentősebb árbevétel-növekedést az alágazatok körében a növényi, állati olaj gyártása alágazat vállalatai érték el, ami 138,1 milliárd forintot tett ki a tárgyévben. Ezt a húsfeldolgozás alágazat követte 113,8 milliárd forintos árbevétel-emelkedéssel, azon belül is a baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazatban volt a legkiemelkedőbb a növekedés (84,8 milliárd forint). Jelentősnek tekinthető bővülést értek el az árbevételben még az ital gyártása (69,7 milliárd forint), a takarmány gyártása (63,3 milliárd forint), az egyéb élelmiszer gyártása (49,1 milliárd forint) és a malomipari termék, keményítő gyártása (45,3 milliárd forint) alágazatok (12. melléklet).

Ugrás a 12. melléklethez

Az élelmiszer-feldolgozás vállalkozásainak 235,4 milliárd forintos nyereségének legnagyobb hányadát, 25,7 százalékot (60,4 milliárd forintot) a húsfeldolgozás alágazat vállalatai produkálták. Ezt követte az italgyártás 17,1 százalékos részaránnyal (40,3 milliárd forinttal), továbbá jelentős hozzájárulást biztosítottak még az eredményhez az egyéb élelmiszer gyártása alágazat vállalatai 16,7 százalékos hányaddal (39,4 milliárd forinttal). A felsoroltakon kívül a növényi, állati olaj gyártása és a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatok nyeresége volt még jelentős (8,6 és 7,6 százaléknak megfelelően). A nyereség növekedése ágazati szinten 41,2 milliárd forint volt, és ennek 90,5 százalékát (37,3 milliárd forintot) a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat termelte ki. Az eredmény viszonylag nagymértékben növekedett még az egyéb élelmiszer és az ital gyártása területeken (10,4 és 10,6 milliárd forinttal). Ugyanakkor jelentős eredménycsökkenést realizáltak a malomipari termék, keményítő gyártása (-14,3 milliárd forint), takarmány gyártása (-12,5 milliárd forint), tejfeldolgozás (-6,6 milliárd forint) alágazatok.

A legnagyobb adózás előtti eredményt ebben az évben a húsfeldolgozás alágazat produkálta, megelőzve ezzel az italgyártást.

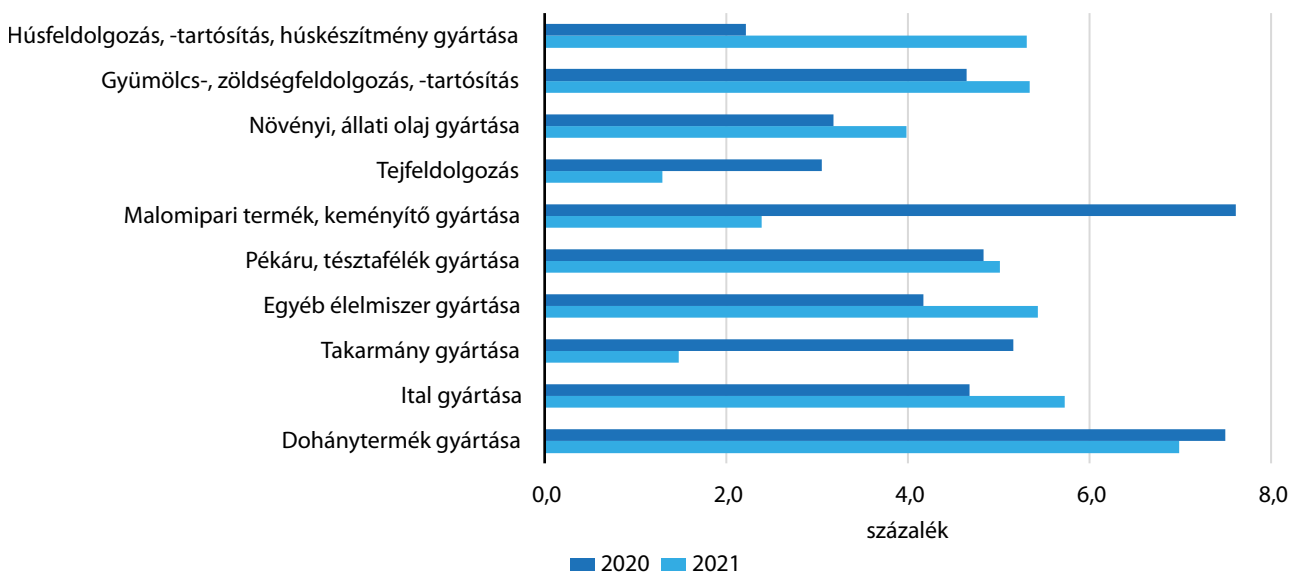
Az élelmiszer-feldolgozás saját tőkéjét jellemző változáshoz (180,3 milliárd forintos gyarapodás) igazodva az alágazatok többsége is jelentősen növelte sajáttőke-állományát. Kiemelkedő mértékben, 26,2 százalékkal (50,0 milliárd forinttal) nőtt az egyéb élelmiszer gyártása alágazat saját tőkéje. Hasonló arányban, 22,6 százalékkal emelkedett a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat sajáttőke-állománya, ami 60,9 milliárdforintos növekményt jelentett. A gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás területen 12,7 százalékkal (17,7 milliárd forinttal) nőtt, az italgyártás területen 6,0 százalékkal (18,0 milliárd forinttal) bővült a saját tőke. A malomipari termék, keményítő gyártása alágazat saját tőkéje viszont 4,8 százalékkal (5,5 milliárd forinttal) kevesebb lett, és ezen belül is a keményítő gyártása szakágazat sajáttőke-értéke 15,8 százalékkal (10,2 milliárd forinttal) csökkent. A takarmány gyártása alágazat saját tőkéje szintén mérséklődött, 1,3 százalékkal (1,3 milliárd forinttal) maradt el a bázisévhez képest (12. melléklet).

A jövedelmezőséget tekintve megállapítható, hogy a tárgyévben a sajáttőke-arányos nyereség (ROE) tekintetében a legmagasabb értékkel a növényi, állati olaj gyártása alágazat rendelkezik (34,6 százalék). Ezt követte a dohánytermék gyártása (31,8 százalék), és kiemelkedő ROE értéket produkáltak még a húsfeldolgozó vállalatok (18,3 százalék), az egyéb élelmiszer gyártása (16,3 százalék), valamint a pékáru, tésztafélék gyártása alágazat cégei (13,1 százalék). Az alágazatok jellemzően pozitív és kedvezőnek tekinthető sajáttőke-arányos nyereség értékeket értek el, illetve az árbevétel-arányos nyereség (ROS) a speciális helyzetű halfeldolgozás, -tartósítás alágazat kivételével minden alágazatban szintén pozitív előjelű volt. A legmagasabb árbevétel-arányos jövedelmezőséget a dohánytermék gyártása alágazat könyvelhette le (7,0 százalék), majd ezt követte az italgyártás (5,7 százalék), az egyéb élelmiszer gyártása (5,4 százalék), valamint a húsfeldolgozás (5,3 százalék) és a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás (5,3 százalék). A bázisévhez viszonyított árbevétel-arányos jövedelmezőség változása alágazatonként eltérően alakult (17. ábra).

A legmagasabb sajáttőke-arányos nyereséget a növényi, állati olaj gyártása alágazat érte el.

17. ábra

ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY (ROS) ALAKULÁSA A FŐBB ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN, 2020–2021

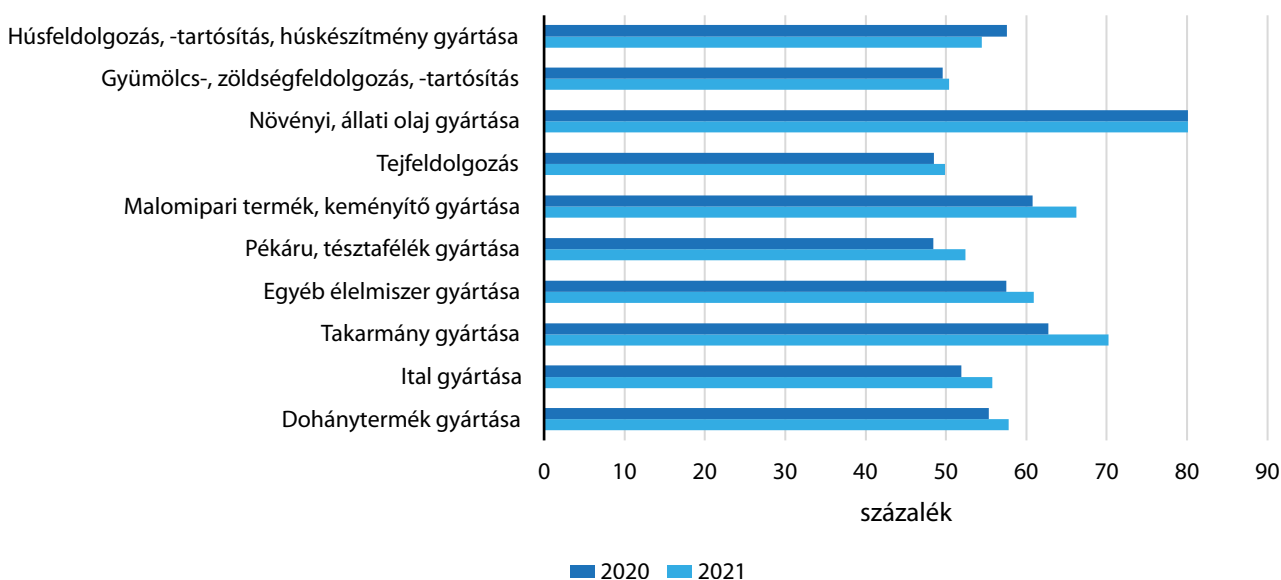
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

¹ A ROE tekintetében egyedül a halfeldolgozás, -tartósítás alágazat esetében kell külön kiemelni, hogy bár a bázisévhez képest a saját tőke pozitívvá vált, azonban az eredmény a tárgyévben is negatív maradt, így az alágazat jövedelmezősége 2021-ben negatív lett. A bázisévben a két negatív érték hányadosa miatt egy valós gazdasági tartalommal nem rendelkező ROE érték állt volna elő, ezért a táblázatban a „nem értelmezhető” (N. É.) jelzést alkalmaztuk.

A kötelezettségek valamennyi alágazatban meghaladták az egy évvel korábbit. A növekedés mértéke ágazati szinten összesen 467,6 milliárd forint volt, ami 24,6 százalékos emelkedést jelentett. A legjelentősebb kötelezettségnövekedés az egyéb élelmiszer gyártása területén történt 117,3 milliárd forintos értékben (45,4 százalék). Azt követte az italgyártás 77,1 milliárd forintos emelkedése (23,8 százalék), valamint a takarmány gyártása 61,9 milliárd forintos bővülése (38,2 százalék), továbbá a növényi, állati olaj gyártása területen 61,1 milliárd forinttal nőttek a kötelezettségek (35,2 százalékkal). Az élelmiszer-feldolgozás finanszírozási kockázatát kiszámítva láthatóvá válik, hogy szinte mindegyik alágazatban tovább növekedett a pénzügyi kockázat (kivéve a húsfeldolgozásban és a speciális helyzetű halfeldolgozás területén, mely utóbbit egyedi jellegzetességei miatt az ábrán sem szerepeltettük), így nemcsak ágazati, hanem alágazati szinten is kimutatható az egyre magasabb kockázat vállalása a finanszírozásban (18.ábra).

A kötelezettségek minden alágazatban meghaladták az egy évvel korábbi értéket.

18. ábra **FINANSZÍROZÁSI KOCKÁZAT ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN, 2020–2021**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 60,3 százaléka működött nyereségesen 2021-ben, és ez 7,0 százalékponttal volt több, mint egy évvel korábban (53,3 százalék). A veszteséggel záró vállalkozások aránya 2021-ben 36,3 százalék, míg 2020-ban 42,4 százalék volt. A nyereségesen működő vállalatok állították elő a teljes ágazat nettó árbevételének 86,6 százalékát (2020-ban pedig hasonlóképpen a 90,5 százalékát), miközben ez a vállalati csoport rendelkezett az ágazati sajáttőke-állomány több mint 90,0 százalékával mindkét évben. Továbbá a nyereségesen működő vállalkozások mintegy 53,3 milliárd forinttal nagyobb adózás előtti eredményt produkáltak, mint a 2021-ben. A nyereséges vállalatok kismértékben mind a ROS-, mind a ROE-mutatót javítani tudták (13. melléklet).

A nyereséges vállalatok biztosították az ágazati árbevétel közel 90%-át.

Az élelmiszer-feldolgozó tevékenységet végző társas vállalkozások közel egynegyede (23,9 százalék) nem alkalmazott a tárgyévben munkavállalót. Ezek a társaságok minimális árbevétel és sajáttőke-értékkel rendelkeztek, valamint szintén minimális (0,3 milliárd forint) adózás előtti nyereséget realizáltak. A vállalkozások 19,0 százaléka 1 főt foglalkoztatott, és az árbevételt, a saját tőkét és az adózás előtti eredményt csak minimálisan befolyásolták.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások zöme 10 fő alatti létszámmal működött.

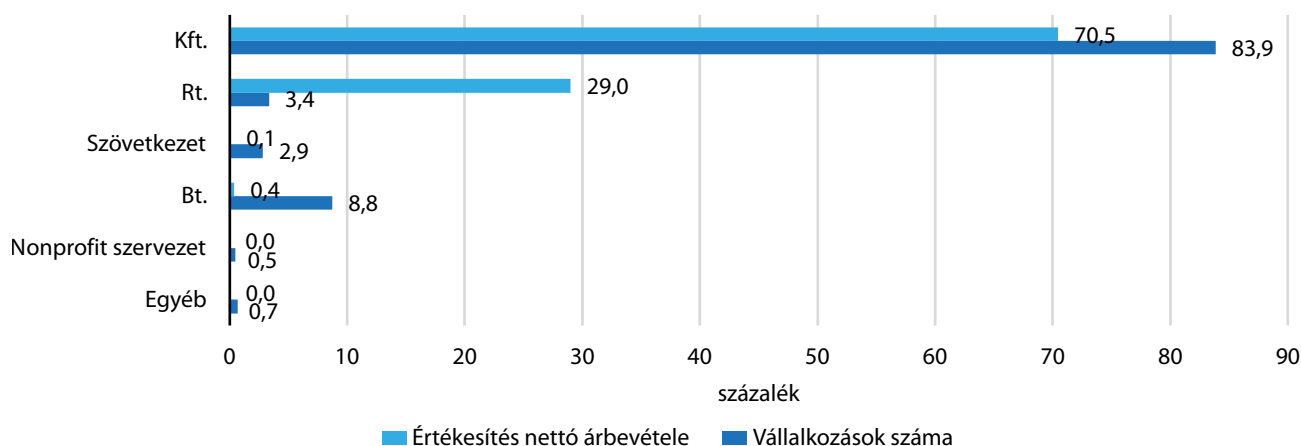
A legtöbb vállalat 2–9 fő alkalmazotti létszámmal működött (1362 társaság, az összes vállalkozás 33,8 százaléka), de az árbevételre, a sajáttőke-állományra és az adózás előtti nyereség értékére gyakorolt hatásuk szintén elenyészőnek bizonyult. A 10 és 49 fő közötti létszámmal rendelkező vállalatok csoportja az ágazat társaságainak 15,3 százaléka (616 vállalat) volt a tárgyévben. Az eddigi vállalati csoportokhoz hasonlóan szerepük a foglalkoztatásban tekinthető jelentősnek, kevésbé az árbevétel és az eredmény generálásában. Az 50–249 főt foglalkoztató vállalkozások az ágazat társaságainak csak 6,5 százalékát tették ki (264 vállalat), viszont az összes árbevételnek a 29,1 százalékát, a saját tőkének a 33,5 százalékát, az adózás előtti eredménynek pedig a 32,9 százalékát képviselték, hasonlóan a bázisévi adatokhoz. A 250 vagy annál több főt foglalkoztató nagyvállalatok aránya mindössze 1,5 százalékot jelentett (60 társaság), azonban az árbevételnek az 58,2 százalékát, a saját tőkének a 43,9 százalékát, az adózás előtti eredménynek pedig az 51,8 százalékát biztosították, azaz mindhárom területen igen jelentős részarányt képviseltek, csakúgy, mint a bázisévben. A külföldi tulajdon részaránya a jegyzett tőkén belül az alkalmazotti létszám emelkedésével együtt folyamatosan nőtt a 2 főt elérő vagy afeletti vállalati kategóriáknál. A 2–9 fő alkalmazottat foglalkoztató üzemetek tekintve, a külföldi tulajdonosi részarány alacsonyabb (15,1 százalék) volt, mint a belföldi magántulajdoné (53,4 százalék). A 10–49 fős csoport esetében azonban az arány már megfordult a külföldi tulajdon javára (36,7 és 27,5 százalék), és ez a jellegzetesség tovább erősödött az 50–249 fős kategóriában (50,6 százalék külföldi, 15,1 százalék belföldi tulajdon), továbbá a 250 fő feletti csoportot tekintve egyértelműen a külföldi tulajdon szerepe volt meghatározó (58,5 és 3,1 százalék).

A gazdálkodási formát illetően hasonló összefüggéseket lehetett feltárni (19. ábra). Az élelmiszer-feldolgozó társaságok legnagyobb hányada (83,9 százaléka, 3381 társaság) továbbra is kft. formában működött. Ezek a vállalatok biztosították 2021-ben az ágazati árbevétel 70,5 százalékát, az ágazati saját tőke 70,5 százalékát és az ágazati adózás előtti nyereség 71,5 százalékát, így pénzügyi szempontból a legmeghatározóbb vállalati körnek tekinthetők. Mellettük jelentős árbevétel-tömeget értek el a részvénytársaságok is (3,4 százalék, 136 vállalat, az ágazati árbevétel 29,0 százaléka). A bt. formában működő társaságok (8,8 százalék, 353 vállalat) jóval kisebb részesedést jelentettek: mindhárom területen 1,0 százalék alatti értékeket képviseltek az ágazati aggregált értékekhez képest. A jegyzett tőkén belüli külföldi tulajdon részaránya a kft.-k és az rt.-k esetében volt meghatározó (54,2 és 40,3 százalék), illetve a nonprofit szervezeteknél bizonyult jelentősnek (52,6 százalék).

A legjelentősebb gazdálkodási forma továbbra is a korlátolt felelősségű társaság volt.

19. ábra

AZ EGYES GAZDÁLKODÁSI FORMÁK RÉSZARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ALAPJÁN 2021-BEN

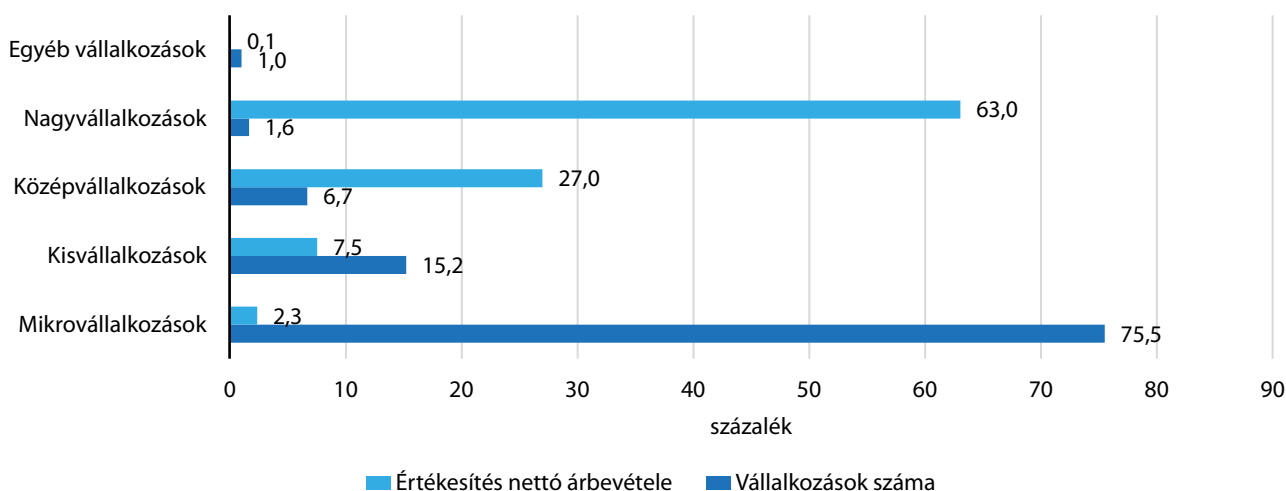

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A közép- és nagyvállalatok határozták meg az ágazati teljesítményt.

Bár az élelmiszer-feldolgozó társaságok legnagyobb részét az ágazati jellegzetességnek megfelelően a mikrovállalkozások alkották 2021-ben is (75,5 százalék, 3043 vállalat), mégis az árbevételre, saját tőkére és adózás előtti eredményre gyakorolt hatásuk a fentiekhez hasonlóan nem volt jelentős. Lényegesen fontosabb volt a kis-, közép- és nagyvállalatok szerepe az árbevétel, a saját tőke és a nyereség alakításában (20. ábra). A 613 kisvállalat (15,2 százalék) biztosította az árbevétel 7,5 százalékát, a saját tőke 14,0 százalékát és az adózás előtti nyereség 8,7 százalékát. A 270 közép vállalat (6,7 százalék) termelte meg az árbevétel 27,0 százalékát, a saját tőke 31,8 százalékát, az adózás előtti eredmény 30,4 százalékát. A 66 nagyvállalat (1,6 százalék) állította elő az ágazati árbevétel szint 63,0 százalékát, a saját tőke 48,1 százalékát, az adózás előtti nyereség 58,3 százalékát. A külföldi tulajdon részaránya a közép vállalkozásoknál és a nagyvállalatoknál volt jelentős, 50,2 százalék és 60,3 százalék a jegyzett tőkén belül (13. melléklet).

20. ábra AZ EGYES MÉRETKATEGÓRIÁK RÉSZARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ALAPJÁN 2021-BEN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban	43
2. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2020	45
3. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2021	46
4. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2020–2021	47
5. melléklet:	Pénzügyi mutatók képlete	48
6. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2020–2021	49
7. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2020–2021	50
8. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban néhány jellemző szerint, 2021	51
9. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2020–2021	52
10. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2020–2021	53
11. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2020–2021	54
12. melléklet:	A kettős könyvelést végző társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó szakágazatokban, 2020–2021	55
13. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban néhány jellemző szerint, 2021	56

1. melléklet: MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK A NAV-ADATBÁZISSAL KAPCSOLATBAN

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő és azt a tárgyévét követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek, az adatbázis az év közben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre.

Az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvizetést végző vállalkozások nem képezik vizsgálatunk tárgyát.

Az elemzés a kettős könyvvizetést végző mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi helyzetére terjed ki, így vizsgálatunk az erdőgazdálkodásból származó eredményt nem tartalmazza, azonban ágazati összehasonlításként szerepeltetjük.

Vizsgálatunk a korábbi évekhez képest eltérő üzleti évet választó közép- és nagyvállalkozásokat is tartalmaz, amennyiben azok választott bevallási időszaka az adatszolgáltatást megelőző időpontra esett, azaz az elemzéshez szükséges adataik mindkét vizsgált évre rendelkezésünkre álltak.

A társas vállalkozások 2019. január elsejétől csoportos adózás formájában is bevallhatják adókötelezettségüket, amennyiben a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tao. törvény)² meghatározott csoportos társasági adóalanyra vonatkozó feltételeknek eleget tesznek, amelyek a szervezeti formára, kapcsoltsági viszonyra és a számviteli rendszerre irányulnak. A csoportos társasági adóalany létrehozásához legalább két adózó szükséges. A Tao. törvény rendelkezései alapján 2020-ban 126, 2021-ben pedig 148 vállalkozás választotta a csoportos társasági adózás lehetőségét 40, valamint 45 csoportos társasági adóalanyt létrehozva.

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál „0 fő” olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő, más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

1. táblázat: A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK (KKV-K) NAGYSÁGCSOPORTJAINAK ISMÉRVEI

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,7 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,7 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,6 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,6 milliárd forint)
Középvállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (17,9 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (15,4 milliárd forint)

Megjegyzés: A forintban kifejezett értékhatárokat az MNB által közölt középárfolyamon, 2020-ban 351,17 forint/euróval, 2021-ben 358,52 forint/euróval számoltuk.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

A kkv-besorolásnál a 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (1. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével³. A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategó-

² <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600081.tv>

³ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

riában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának bevezetéséhez kapcsolódó, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXVIII. törvény (IFRS) szerinti adózásra⁴ váltó üzemek száma továbbra is elenyésző volt, 2021-ben is mindössze három üzem nyújtotta be adóbevallását ilyen formában.

⁴ <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500178.TV>

2. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI NÉHÁNY KIEMELT GAZDASÁGI ÁGBAN, 2020

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdő-gazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	8 991	1 782	4 261	24 967	171 717	211 718
Ebből nyereségesek aránya, %	65,1	56,2	53,3	60,0	56,1	56,9
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	3 575 037	251 047	3 577 744	33 267 300	57 286 582	97 957 710
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	34,8	25,0	53,1	38,9	60,4	51,8
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	2 081 597	135 790	4 368 872	29 488 252	41 022 877	77 097 387
Ráfordítások összesen	2 378 495	147 762	4 552 205	30 413 590	43 479 261	80 971 312
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	2 346 990	146 763	4 444 084	29 460 582	42 312 287	78 710 707
adójellegű ráfordítások	15 961	2 252	238 273	260 288	902 842	1 419 616
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,67	1,52	5,23	0,86	2,08	1,75
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	211 245	8 697	254 315	1 812 479	3 066 446	5 353 182
vesztesége	-26 995	-2 260	-31 128	-439 649	-629 979	-1 130 010
eredménye	184 250	6 437	223 187	1 372 831	2 436 468	4 223 172
Adózás előtti nyereség	213 936	14 326	230 012	1 589 225	2 845 341	4 892 840
veszteség	-31 425	-2 166	-35 806	-406 855	-795 739	-1 271 991
eredmény	182 511	12 161	194 206	1 182 370	2 049 601	3 620 849
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre számítva	8,8	9,0	4,4	4,0	5,0	4,7
Az összes ráfordításra számítva	7,7	8,2	4,3	3,9	4,7	4,5
A saját tőkére számítva	8,0	7,5	13,3	7,1	10,3	9,0
Az összes eszközértékre számítva	5,1	4,8	5,4	3,6	3,6	3,7

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

3. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI NÉHÁNY KIEMELT GAZDASÁGI ÁGBAN, 2021

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdő-gazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	8 837	1 758	4 032	22 619	156 584	193 830
Ebből nyereségesek aránya, %	65,7	59,7	60,3	65,1	60,9	61,6
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	3 964 012	262 452	4 267 498	40 181 049	61 194 001	109 869 011
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	35,6	22,7	55,5	46,2	60,1	53,8
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	2 323 365	157 195	4 973 328	35 288 352	45 825 389	88 567 628
Ráfordítások összesen	2 601 761	166 609	5 097 941	36 449 607	46 445 622	90 761 539
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	2 575 204	165 417	4 980 316	35 149 303	45 550 065	88 420 305
adójellegű ráfordítások	13 764	2 385	265 544	257 418	786 153	1 325 263
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,53	1,43	5,21	0,71	1,69	1,46
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	264 560	12 071	300 121	2 456 806	3 781 869	6 815 427
vesztesége	-32 870	-1 639	-40 558	-586 026	-446 461	-1 107 553
eredménye	231 690	10 433	259 562	1 870 780	3 335 408	5 707 874
Adózás előtti nyereség	269 107	14 362	283 343	2 199 465	3 818 315	6 584 592
veszteség	-35 168	-1 631	-47 937	-266 697	-474 036	-825 470
eredmény	233 939	12 730	235 406	1 932 768	3 344 279	5 759 123
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre számítva	10,1	8,1	4,7	5,5	7,3	6,5
Az összes ráfordításra számítva	9,0	7,6	4,6	5,3	7,2	6,3
A saját tőkére számítva	9,4	7,4	14,4	11,9	18,0	14,7
Az összes eszközértékre számítva	5,9	4,9	5,5	4,8	5,5	5,2

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**4. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK FŐBB TÉTELEI A MEZŐGAZDASÁGI,
VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2020–2021**

Megnevezés	2020	2021	Változás	2021. évi a 2020. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 842 247	2 046 453	204 206	111,1
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	239 350	276 912	37 562	115,7
I. Értékesítés nettó árbevétele	2 081 597	2 323 365	241 768	111,6
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	90 516	139 211	48 695	153,8
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésére (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	143 254	139 021	-4 232	97,0
III. Egyéb bevételek összesen	359 127	344 318	-14 809	95,9
4. Anyagköltség	891 802	1 010 243	118 442	113,3
5. Eladott áruk beszerzési értéke	460 660	526 531	65 871	114,3
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	1 770 857	1 994 983	224 126	112,7
6. Bérköltség	215 128	224 395	9 267	104,3
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	15 928	19 989	4 061	125,5
8. Bérjárulékok	31 810	31 204	-605	98,1
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	266 259	279 934	13 675	105,1
VI. Értékcsökkenési leírás	173 980	179 633	5 652	103,2
9. Adók, illetékek, hozzájárulások beval- lott, fizetendő összege	15 961	13 764	-2 197	86,2
VII. Egyéb ráfordítások összesen	135 893	120 654	-15 239	88,8
Üzemi tevékenység nyeresége	211 245	264 560	53 315	125,2
vesztesége	-26 995	-32 870	-5 874	121,8
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	184 250	231 690	47 441	125,7
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamat- jellegű bevételek	3 986	4 285	299	107,5
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	9 509	7 522	-1 987	79,1
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	29 767	28 806	-961	96,8
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	12 478	13 027	549	104,4
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	31 505	26 557	-4 948	84,3
Pénzügyi műveletek nyeresége	17 619	15 933	-1 687	90,4
vesztesége	-19 358	-13 683	5 674	70,7
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-1 738	2 249	3 987	229,4
Adózás előtti nyereség	213 936	269 107	55 171	125,8
veszteség	-31 425	-35 168	-3 743	111,9
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	182 511	233 939	51 428	128,2
X. Adófizetési kötelezettség	9 730	12 057	2 327	123,9
Adózott eredmény nyereség	204 783	257 276	52 493	125,6
veszteség	-32 002	-35 393	-3 391	110,6
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	172 781	221 883	49 101	128,4

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5. melléklet: PÉNZÜGYI MUTATÓK KÉPLETE

Megnevezés	Számítások
Vagyoni helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök / Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök / Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke / Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke / Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek / Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke / Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke / Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása (millió HUF)	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke / Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek) / Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok) / Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők / Szállítók
Hitelfedezettségi mutató (%)	Követelések / Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek×365) / Értékesítés nettó árbevétele
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők×365) / Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók×365) / Anyagjellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	Feldolgozóipar kivételével: Értékesítés nettó árbevétele + Aktivált saját teljesítmények – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások Feldolgozóiparban: Értékesítés nettó árbevétele + Aktivált saját teljesítmények – ELÁBÉ
Nettó termelési érték (millió HUF)	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	Feldolgozóipar kivételével: Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások – Földbérleti díj Feldolgozóiparban: Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	Nettó termelési érték / Tárgyi eszközök összesen
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	Értékesítés nettó árbevétele / Összes eszköz
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	Adózott eredmény / Értékesítés nettó árbevétele
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	Adózott eredmény / Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	Adózott eredmény / Eszközök összesen
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény / Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőség (%)	Adózott eredmény / Bér és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	Adózott eredmény / Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Adózás előtti eredmény / Saját tőke
Alaptőke jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény / Jegyzett tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek / Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek / Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	(Kötelezettségek – Követelések) / Saját tőke
Finanszírozási kockázat (%)	Kötelezettségek / (Kötelezettségek + Saját tőke)

Forrás: Az AKI Pénzügykutatói Osztályán készült összeállítás

6. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2020–2021

Megnevezés	2020	2021	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	52,9	53,4	0,4
Forgóeszközök aránya (%)	45,5	45,1	-0,4
Tőkeerősség (%)	63,5	62,6	-0,8
Jegyzett tőke aránya (%)	8,0	7,4	-0,6
Kötelezettség aránya (%)	34,8	35,6	0,7
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	119,9	117,3	-2,5
Saját tőke növekedése (%)	794,0	845,6	51,6
Forgótőke alakulása (millió HUF)	857 210	957 829	100 618
Forgótőke aránya (%)	37,8	38,6	0,8
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	211,5	215,6	4,1
Likviditási gyorsráta (%)	140,4	138,1	-2,3
Pénzhányad (%)	63,5	58,9	-4,6
Pénzeszköz-likviditás (%)	58,4	53,9	-4,4
Hitelfedezettség (%)	85,3	78,1	-7,3
Hitelfedezettségi mutató (%)	76,9	79,2	2,3
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	95,8	100,9	5,1
Kintlévőségek időtartama (nap)	43,5	40,2	-3,3
Szállítói tartozások időtartama (nap)	59,9	60,0	0,1
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	1 691 691	1 911 433	219 742
Nettó termelési érték (millió HUF)	278 610	347 440	68 830
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	1 145 521	1 318 051	172 530
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	546 170	593 382	47 212
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	16,4	18,3	1,9
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	58,2	58,6	0,4
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	8,3	9,6	1,2
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	7,6	8,9	1,3
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	4,8	5,6	0,8
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	9,1	10,5	1,4
Bérijövedelmezőség (%)	64,9	79,3	14,4
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	3,0	4,0	1,0
Saját tőke jövedelmezősége (%)	8,0	9,4	1,4
Alaptőke jövedelmezősége (%)	60,5	75,6	15,1
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	34,8	35,6	0,7
Eladósodottság mértéke (%)	54,9	56,8	1,9
Nettó eladósodottság foka (%)	28,8	30,4	1,5
Finanszírozási kockázat (%)	35,4	36,2	0,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**7. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
ESZKÖZEI ÉS FORRÁSAI A MEZŐGAZDASÁGI,
VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2020–2021**

Megnevezés	2020	2021	Változás	2021. évi a 2020. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	8 991	8 837	-154	98,3
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 892 208	2 115 498	223 290	111,8
I. Immateriális javak	9 493	9 972	479	105,1
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	3 105	4 018	913	129,4
II. Tárgyi eszközök	1 694 536	1 894 305	199 769	111,8
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	852 258	870 506	18 248	102,1
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	490 260	523 163	32 903	106,7
3. Tenyészállatok	90 097	89 897	-200	99,8
4. Beruházások, felújítások	127 332	156 399	29 067	122,8
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	56 128	61 961	5 833	110,4
6. Egyéb	78 461	192 379	113 918	245,2
III. Befektetett pénzügyi eszközök	188 179	211 221	23 042	112,2
B. Forgóeszközök	1 626 153	1 786 547	160 394	109,9
I. Készletek	546 343	642 127	95 784	117,5
II. Követelések könyv szerinti értéke	591 334	655 973	64 639	110,9
III. Értékpapírok	39 583	41 417	1 834	104,6
VI. Pénzeszközök	448 892	447 030	-1 862	99,6
C. Aktív időbeli elhatárolások	56 676	61 967	5 291	109,3
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	3 575 037	3 964 012	388 975	110,9
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	2 268 447	2 482 365	213 919	109,4
I. Jegyzett tőke	285 692	293 572	7 881	102,8
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-214	-177	37	82,8
III. Tőketartalék	494 436	520 888	26 453	105,4
IV. Eredménytartalék	1 021 360	1 051 787	30 427	103,0
V. Egyéb tartalékok	294 825	395 525	100 700	134,2
VI. Adózott eredmény	172 781	221 883	49 101	128,4
E. Céltartalékok	3 855	3 724	-131	96,6
F. Kötelezettségek	1 245 368	1 409 790	164 421	113,2
I. Hátrasorolt kötelezettségek	28 549	30 447	1 897	106,6
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	447 877	550 625	102 748	122,9
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	269 921	317 653	47 732	117,7
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	61 339	53 652	-7 687	87,5
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	768 942	828 718	59 776	107,8
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	290 611	328 031	37 420	112,9
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	70 776	54 587	-16 189	77,1
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	162 818	162 331	-487	99,7
G. Passzív időbeli elhatárolások	57 367	68 132	10 766	118,8
FORRÁSOK ÖSSZESEN	3 575 037	3 964 012	388 975	110,9

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN NÉHÁNY JELLEMZŐ SZERINT, 2021

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevételek	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
					millió HUF					tulajdon aránya, %
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	5 807	2 060 649	2 196 703	236 216	41,56	9,89	269 107	13,06	12,25	
Veszteséges	2 537	262 663	284 810	56 427	43,43	24,46	-35 168	-13,39	-12,35	
0 eredményű	493	54	853	930	86,53	6,13	0	0,00	0,00	
Összesen	8 837	2 323 365	2 482 365	293 572	42,06	12,68	233 939	10,07	9,42	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0		3 180	76 183	113 732	16 869	63,38	7,51	17 131	22,49	15,06
1	fő közötti létszám	1 816	75 827	149 535	11 695	73,55	8,64	14 827	19,55	9,92
2-9		2 641	418 366	441 039	37 272	60,93	11,58	63 362	15,15	14,37
10-49		985	829 835	948 943	82 451	49,76	19,19	98 786	11,90	10,41
50-249		205	756 861	652 505	95 152	41,84	15,56	35 442	4,68	5,43
250 fő és nagyobb		10	166 293	176 612	50 133	1,30	0,00	4 391	2,64	2,49
Összesen	8 837	2 323 365	2 482 365	293 572	42,06	12,68	233 939	10,07	9,42	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	6 722	1 647 292	1 642 762	141 703	52,54	17,20	171 978	10,44	10,47	
Rt.	261	523 072	668 524	132 422	30,87	2,85	45 159	8,63	6,76	
Szövetkezet	419	90 538	78 301	5 317	93,09	0,34	7 795	8,61	9,95	
Bt.	953	54 284	70 858	11 008	12,57	82,21	8 452	15,57	11,93	
Nonprofit szervezet	55	3 654	16 293	1 708	26,58	0,35	-70	-1,90	-0,43	
Egyéb	427	4 525	5 627	1 414	96,98	0,01	625	13,81	11,11	
Összesen	8 837	2 323 365	2 482 365	293 572	42,06	12,68	233 939	10,07	9,42	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	7 540	506 176	662 617	64 124	64,62	10,19	87 936	17,37	13,27	
Kisvállalkozás	1 009	824 261	934 740	82 397	49,77	19,27	97 488	11,83	10,43	
Közép-vállalkozás	208	771 139	660 079	89 727	44,83	14,85	39 662	5,14	6,01	
Nagyvállalkozás	11	203 443	194 149	51 620	1,26	2,88	7 499	3,69	3,86	
Egyéb vállalkozás	69	18 346	30 781	5 705	2,92	0,00	1 354	7,38	4,40	
Összesen	8 837	2 323 365	2 482 365	293 572	42,06	12,68	233 939	10,07	9,42	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**9. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK FŐBB TÉTELEI AZ
ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET
GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2020–2021**

Megnevezés	2020	2021	Változás	2021. évi a 2020. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 894 040	3 239 242	345 203	111,9
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	1 474 833	1 734 086	259 253	117,6
I. Értékesítés nettó árbevétele	4 368 872	4 973 328	604 456	113,8
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	42 318	37 671	-4 648	89,0
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésére (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	17 097	13 351	-3 745	78,1
III. Egyéb bevételek összesen	256 081	228 879	-27 202	89,4
4. Anyagköltség	2 329 272	2 676 565	347 293	114,9
5. Eladott áruk beszerzési értéke	449 370	535 871	86 501	119,2
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	3 368 435	3 855 198	486 764	114,5
6. Bérköltség	338 610	368 786	30 176	108,9
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	31 342	34 754	3 412	110,9
8. Bérjárulékok	57 884	59 080	1 196	102,1
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	431 212	466 415	35 203	108,2
VI. Értékcsökkenési leírás	135 172	148 814	13 642	110,1
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	238 273	265 544	27 271	111,4
VII. Egyéb ráfordítások összesen	509 266	509 889	623	100,1
Üzemi tevékenység nyeresége	254 315	300 121	45 806	118,0
vesztesége	-31 128	-40 558	-9 431	130,3
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	223 187	259 562	36 375	116,3
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	4 804	8 130	3 326	169,2
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	3 478	3 967	490	114,1
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	79 139	93 470	14 330	118,1
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	20 273	28 165	7 891	138,9
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	108 121	117 626	9 505	108,8
Pénzügyi műveletek nyeresége	13 759	15 420	1 661	112,1
vesztesége	-42 740	-39 576	3 164	92,6
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-28 981	-24 156	4 825	83,4
Adózás előtti nyereség	230 012	283 343	53 331	123,2
veszteség	-35 806	-47 937	-12 131	133,9
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	194 206	235 406	41 200	121,2
X. Adófizetési kötelezettség	11 797	13 268	1 471	112,5
Adózott eredmény nyereség	219 531	270 365	50 833	123,2
veszteség	-37 123	-48 227	-11 104	129,9
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	182 409	222 138	39 729	121,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**10. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA AZ
ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET
GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2020–2021**

Megnevezés	2020	2021	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	52,0	51,3	-0,6
Forgóeszközök aránya (%)	46,9	47,4	0,5
Tőkeerősség (%)	40,7	38,3	-2,3
Jegyzett tőke aránya (%)	8,4	7,3	-1,1
Kötelezettség aránya (%)	53,1	55,5	2,4
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	78,3	74,7	-3,6
Saját tőke növekedése (%)	482,4	523,7	41,4
Forgótőke alakulása (millió HUF)	479 676	613 034	133 358
Forgótőke aránya (%)	33,0	37,5	4,5
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	140,0	143,5	3,5
Likviditási gyorsráta (%)	88,1	90,8	2,7
Pénzhányad (%)	25,2	23,6	-1,5
Pénzeszköz-likviditás (%)	23,5	22,4	-1,1
Hitelfedezettség (%)	97,5	91,1	-6,4
Hitelfedezettségi mutató (%)	62,9	67,2	4,3
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	52,0	54,5	2,5
Kintlévőségek időtartama (nap)	32,4	33,3	0,9
Szállítói tartozások időtartama (nap)	43,1	47,1	4,0
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	3 961 821	4 475 128	513 307
Nettó termelési érték (millió HUF)	966 843	1 071 660	104 817
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	2 907 945	3 307 659	399 714
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	1 053 876	1 167 469	113 593
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	51,6	58,7	7,1
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	57,6	55,0	-2,6
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	4,2	4,5	0,3
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	12,5	13,6	1,0
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	5,1	5,2	0,1
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	9,8	10,1	0,3
Bérfelhasználhatóság (%)	42,3	47,6	5,3
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	215,4	262,0	46,7
Saját tőke jövedelmezősége (%)	13,3	14,4	1,0
Alaptőke jövedelmezősége (%)	60,5	71,1	10,7
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	53,1	55,5	2,4
Eladósodottság mértéke (%)	130,6	144,8	14,2
Nettó eladósodottság foka (%)	78,8	86,9	8,1
Finanszírozási kockázat (%)	56,6	59,1	2,5

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

11. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK ESZKÖZEI ÉS FORRÁSAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2020–2021

Megnevezés	2020	2021	Változás	2021. évi a 2020. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	4 261	4 032	-229	94,6
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 859 490	2 190 305	330 815	117,8
I. Immateriális javak	41 357	47 582	6 225	115,1
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	4 087	6 172	2 085	151,0
II. Tárgyi eszközök	1 678 261	1 947 205	268 944	116,0
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	726 270	763 929	37 659	105,2
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	554 864	591 407	36 543	106,6
3. Tenyészállatok	2 388	2 350	-38	98,4
4. Beruházások, felújítások	178 298	270 548	92 250	151,7
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	91 695	95 273	3 578	103,9
6. Egyéb	124 746	223 698	98 952	179,3
III. Befektetett pénzügyi eszközök	139 872	195 518	55 646	139,8
B. Forgóeszközök	1 677 833	2 022 504	344 671	120,5
I. Készletek	622 770	743 035	120 265	119,3
II. Követelések könyv szerinti értéke	753 675	946 614	192 939	125,6
III. Értékpapírok	19 241	16 800	-2 441	87,3
VI. Pénzeszközök	282 147	316 055	33 908	112,0
C. Aktív időbeli elhatárolások	40 421	54 689	14 268	135,3
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	3 577 744	4 267 498	689 754	119,3
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 455 307	1 635 643	180 335	112,4
I. Jegyzett tőke	301 707	312 318	10 610	103,5
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-421	-643	-222	152,7
III. Tőketartalék	317 054	335 701	18 646	105,9
IV. Eredménytartalék	433 726	497 842	64 116	114,8
V. Egyéb tartalékok	221 034	270 005	48 971	122,2
VI. Adózott eredmény	182 409	222 138	39 729	121,8
E. Céltartalékok	14 264	18 793	4 529	131,8
F. Kötelezettségek	1 900 656	2 368 226	467 570	124,6
I. Hátrasorolt kötelezettségek	49 067	61 833	12 766	126,0
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	653 432	896 923	243 491	137,3
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	344 960	431 363	86 403	125,0
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	99 102	159 154	60 053	160,6
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	1 198 158	1 409 470	211 313	117,6
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	397 807	497 829	100 022	125,1
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	92 184	70 287	-21 897	76,2
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	198 262	225 333	27 071	113,7
G. Passzív időbeli elhatárolások	207 518	244 837	37 319	118,0
FORRÁSOK ÖSSZESEN	3 577 744	4 267 498	689 754	119,3

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VÉGZŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ SZAKÁGAZATOKBAN, 2020–2021

Megnevezés	Vállalkozások száma, db		Értékesítés nettó árbevétele, millió HUF		Adózás előtti eredmény, millió HUF		Saját tőke, millió HUF		Saját tőkére vetített jövedelmezőség, %		Árbevétel-arányos jövedelmezőség, %		Kötelezettségek, millió HUF	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	442	407	979 649	1 093 410	23 106	60 398	268 913	329 804	8,6	18,3	2,2	5,3	364 564	394 730
Húsfeldolgozás, -tartósítás	283	259	456 673	471 417	11 123	20 837	106 346	129 630	10,5	16,1	2,2	4,1	126 688	132 745
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	104	95	355 958	440 759	2 530	21 624	92 913	112 257	2,7	19,3	0,6	4,8	165 168	185 370
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	55	53	167 018	181 233	9 452	17 936	69 654	87 916	13,6	20,4	5,6	9,7	72 707	76 616
Halfeldolgozás, -tartósítás	10	12	995	1 508	-201	-161	-291	1 361	N.É.	-11,9	-20,6	-11,0	2 567	3 011
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	443	400	266 958	296 722	12 885	16 319	139 352	157 003	9,2	10,4	4,6	5,3	136 970	159 551
Növényi, állati olaj gyártása	49	45	342 025	480 172	11 671	20 163	43 007	58 244	27,1	34,6	3,2	4,0	173 389	234 468
Tejfeldolgozás	117	110	387 958	413 495	12 510	5 944	123 684	130 273	10,1	4,6	3,1	1,3	116 430	129 551
Tejtermék gyártása	77	73	387 390	412 757	12 607	5 994	123 419	130 035	10,2	4,6	3,1	1,3	115 374	128 562
Jégkrém gyártása	40	37	568	738	-97	-50	265	238	-36,6	-20,9	-17,5	-7,3	1 056	990
Malomipari termék, keményítő gyártása	89	80	284 701	330 040	22 848	8 499	113 693	108 237	20,1	7,9	7,6	2,4	176 278	212 504
Malomipari termék gyártása	79	73	124 602	133 898	5 996	7 555	48 953	53 700	12,2	14,1	4,5	5,4	46 622	54 074
Keményítő, keményítőtermék gyártása	10	7	160 099	196 142	16 851	944	64 740	54 536	26,0	1,7	10,0	0,3	129 655	158 430
Pékáru, tésztafélek gyártása	1 138	1 118	293 321	329 491	15 221	17 815	123 968	135 612	12,3	13,1	4,8	5,0	116 518	149 327
Kenyér, friss pékáru gyártása	934	926	159 559	179 783	7 022	9 555	55 001	61 629	12,8	15,5	4,1	4,9	63 382	82 804
Tartósított lisztes áru gyártása	87	81	74 981	83 439	4 735	4 583	36 447	39 291	13,0	11,7	5,9	5,0	26 618	33 236
Tésztafélek gyártása	117	111	58 782	66 269	3 464	3 677	32 520	34 692	10,7	10,6	5,6	5,2	26 518	33 287
Egyéb élelmiszer gyártása	567	529	624 528	673 671	28 942	39 361	190 967	240 958	15,2	16,3	4,2	5,4	258 525	375 839
Cukorgyártás	6	3	25 022	29 968	-104	1 996	23 030	25 005	-0,5	8,0	-1,1	6,4	9 659	4 750
Takarmány gyártása	130	121	361 843	425 100	19 739	7 259	96 377	95 078	20,5	7,6	5,2	1,5	162 242	224 185
Ital gyártása	1 269	1 204	596 231	665 921	29 676	40 260	299 633	317 604	9,9	12,7	4,7	5,7	323 854	400 984
Dohánytermék gyártása	7	6	230 664	263 798	17 810	19 549	56 004	61 469	31,8	31,8	7,5	7,0	69 320	84 075
Összesen	4 261	4 032	4 368 872	4 973 328	194 206	235 406	1 455 307	1 635 643	13,3	14,4	4,2	4,5	1 900 656	2 368 226

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán.

13. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN NÉHÁNY JELLEMZŐ SZERINT, 2021

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevételek	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
millió HUF					tulajdon aránya, %		millió HUF	arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	2 430	4 308 452	1 488 604	235 811	14,40	53,55	283 343	6,58	19,03	
Veszteséges	1 464	664 876	145 788	75 981	20,35	33,57	-47 937	-7,21	-32,88	
0 eredményű	138	0	1 251	525	67,88	30,35	0	0,00	0,00	
Összesen	4 032	4 973 328	1 635 643	312 318	15,94	48,65	235 406	4,73	14,39	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	963	15 858	18 549	10 560	68,15	15,37	270	1,70	1,46	
1	767	17 187	15 106	5 621	76,89	9,34	1 212	7,05	8,03	
2-9	1 362	128 467	109 595	17 450	53,37	15,15	12 916	10,05	11,78	
10-49	616	471 872	227 234	44 301	27,47	36,65	21 590	4,58	9,50	
50-249	264	1 447 790	547 195	79 308	15,07	50,58	77 395	5,35	14,14	
250 fő és nagyobb	60	2 892 155	717 964	155 077	3,11	58,55	122 023	4,22	17,00	
Összesen	4 032	4 973 328	1 635 643	312 318	15,94	48,65	235 406	4,73	14,39	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	3 381	3 504 191	1 153 042	187 438	18,52	54,23	168 232	10,44	14,59	
Rt.	136	1 443 157	468 570	123 511	11,55	40,27	65 850	8,63	14,05	
Szövetkezet	115	4 039	1 269	221	98,47	0,00	-233	8,61	-18,39	
Bt.	353	20 877	12 121	1 054	46,73	52,58	1 466	15,57	12,09	
Nonprofit szervezet	20	254	249	64	71,09	0,00	20	-1,90	8,17	
Egyéb	27	809	391	29	84,52	13,57	72	13,81	18,34	
Összesen	4 032	4 973 328	1 635 643	312 318	15,94	48,65	235 406	4,73	14,39	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	3 043	116 664	96 913	31 742	63,35	12,86	5 931	17,37	6,12	
Kisvállalkozás	613	374 525	229 470	36 455	34,60	24,27	20 396	11,83	8,89	
Közép-vállalkozás	270	1 340 906	519 967	78 467	15,18	50,17	71 594	5,14	13,77	
Nagyvállalkozás	66	3 134 990	786 306	165 326	3,10	60,27	137 128	3,69	17,44	
Egyéb vállalkozás	40	6 242	2 986	327	3,29	0,00	357	7,38	11,97	
Összesen	4 032	4 973 328	1 635 643	312 318	15,94	48,65	235 406	4,73	14,39	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Viszsa a 30. oldalra

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

1. Egri, E. és Szili, V. (2022). Magyarországon vitatták meg nemzetközi szakértők a sertésipari kilátásokat. Magyar Állattenyésztők Lapja, 27(8), 22–25
2. KSH (2022a). STADAT 19.2.2.2. Sertésállomány megye és régió szerint félévente [ezer db]. Központi Statisztikai Hivatal.
3. KSH (2022b). STADAT 1.1.1.11. Mezőgazdaságiár-indexek és az agrárrolló. Központi Statisztikai Hivatal.
4. KSH (2022c). A hazai mezőgazdaság teljesítménye 2021-ben (Mezőgazdasági számlarendszer, 2021). Központi Statisztikai Hivatal.
5. KSH (2022d). STADAT 1.1.1.21. Élőállatok felvásárlási átlagára [Ft/kilogramm]. Központi Statisztikai Hivatal.
6. KSH (2022e). STADAT 20.1.1.54. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként. Központi Statisztikai Hivatal.
7. KSH (2022f). STADAT 20.2.1.54. Az alkalmazásban állók száma nemzetgazdasági áganként, havonta, valamint havi és negyedévente kumulált. Központi Statisztikai Hivatal.
8. KSH (2022g). STADAT 3.2.1.2. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke nemzetgazdasági ágak szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált [folyó áron, millió Ft]. Központi Statisztikai Hivatal.
9. KSH (2022h). STADAT 3.2.1.3. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei nemzetgazdasági ágak szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált [az előző év azonos időszaka = 100,0%]. Központi Statisztikai Hivatal.
10. KSH (2022i). STADAT 3.1.1.6. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei feldolgozóipari alágak szerint [előző év = 100,0%]. Központi Statisztikai Hivatal.
11. KSH (2022j). STADAT 13.1.1.4. Az ipari termelés értéke alágak szerint. Központi Statisztikai Hivatal.
12. KSH (2022k). Helyzetkép az iparról, 2021. Központi Statisztikai Hivatal.
13. Molnár, P. (2022). Az élelmiszer-gazdaság külkereskedelme, 25(1). Agrárközgazdasági Intézet.
14. Vörös-Illés, I. és Lámfalusi, I. (2021). Az élelmiszer-termelés pénzügyi eredményei a Covid–19-pandémia első évében. Gazdálkodás, 65(5), 397–412. https://doi.org/10.53079/GAZDALKODAS.65.5.t.pp_397-412
15. Vörös-Illés, I. és Péter, K. (2022). Pénzügyi Hírlevél, 15 (1). Agrárközgazdasági Intézet.

